TRST, petek
2. avgusta 1957
Leto XIII - Št. 183 (3718)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Zoli za odložitev debate o agrarnih pogodbah?

Poslanska zbornica je odobrila zakon o pokojninah za neposredne obdelovalce

Danes se bodo pri predsedniku zbornice zopet zbrali predstavniki poslanskih skupin, da odločijo, ali naj prenesejo na jesen debato o Colombovem zakonu

(Od našega dopisnika)

RIM, — Poslanska zbornica se je danes na obeh sejah, dopoldanski in popoldanski, ukvarjala z zakonom o pokojninah za neposredne obdelovalce. Predlogi za popravke, ki so jih predlagali levičarski poslanci so bili odbiti. Ob koncu razprave je podpredsednik zbornice, republikanec Macrelli, izrekel zahvalne besede na račun predsednika zbornice Leoneja, ki je omogočil, da je bil zakon velikega socialnega pomena tako hitro odobren. Leone je odgovoril, da gre zahvala vsem poslanskim skupinam in vladi, kajti samo s skupno akcijo je bilo mogoče zaključiti pretres zakona.

Zakon v tem trenutku sicer še ni bil odobren, toda o izidu glasovanja ni moglo biti nikakega dvoma. Vsi, ki so dali glasovalne izjave — Minasi (PSI), Macrelli (PRI), Roberti (MSI), Miceli (KPI), Buciarelli Ducci (KD) in Bardanzellu (PNM) — so najavili, da bodo glasovali za zakon. Pri tajnem glasovanju je glasovalo za zakon 427 poslancev, proti pa samo 16. Zakon določa tudi, da imajo vsi poljedelski delavci pravico do 13. plače.

Poslanec Berloffa pa je predložil zakonski načrt za obvezno zavarovanje lastnikov manjših podjetij, ki ta podjetja vodijo s pomočjo družinskih članov, kakor tudi krošnjarjev.

Razprava o agrarnih pogodbah tako danes ni prišla na vrsto. Na razpolago sta še dva dneva in sedaj se mora odločiti, ali naj se jutri in pojutrišnjem razprava zaključi ali nadaljuje. Zaključiti se v teh dveh dneh pravzaprav ne more, lahko se samo obdelajo važnejši členi, drugo pa se prepusti komisiji, ali se pa sploh vsa diskusija preloži na jesen. Predsednik Leone je sklical za jutri predstavnike poslanskih skupin na posvetovanje.

Večinska stranka se spet nahaja v neugodnih vodah. Pokazalo se je, da v debati o agrarnih pogodbah nikakor ne more obvladati položaja, ko niti ne more računati, da bi desnica vedno potegnila z njo, kadar bi ji bilo tako prav. KD se je n. pr. že odrekla stalnemu upravičenemu razlogu in sedaj zagovarja ciklični upravičeni razlog: pogodba se lahko odpove v določenih periodičnih obdobjih. Toda še včeraj je predstavnik misinov izjavil, da njegova stranka ne nasprotuje stalnemu upravičenemu razlogu. Nastaja torej za KD nevarnost, da v tem vprašanju potegne desnica z levico in večinska stranka — ter z njo vlada — bi ostala v manjšini.

Demokristjani bi torej zelo radi videli, da bi se neprijetna razprava kar prekinila in odložila vendar tega ne marajo sami predlagati. Zdi se jim najbolje, da bi tak predlog postavil predsednik Leone, ki je pravzaprav že pred dnevi predlagal, da bi se delo poslanske zbornice v soboto zaključilo. Leone bo stavil predlog za odložitev diskusije o Colombovem zakonu na jutrišnjem sestanku s predstavniki poslanskih skupin. Če bo njegov predlog naletel na ugoden sprejem, tedaj bi ga ponovil tudi v zbornici. Tega pa ne bo storil, če bo videl, da se posamezne poslanske skupine njegovemu predlogu upirajo; in to se bo zelo verjetno zgodilo. Mogoče bo potem tak predlog stavila desnica, kar pa bo za KD manj prijetno, ker se bo zdelo, da je KD odvisna od izsiljevanja desnice.

Dejstvu, da je včeraj bilo v poslanski zbornici precej poslancev KD odsotnih, se pripisuje politični pomen zaradi precejšnjega nezadovoljstva, ki vlada v katoliški stranki zaradi akcije Zolija in vlade. Če se pa razprava o agrarnih pogodbah odloži, to tudi ne bo okrepilo prestiža sedanje vlade, potem ko je zantevala, naj se takoj razpravlja o Colombovem zakonu. Nekateri trdijo, da je imelo Zolijevo insistiranje bolj simboličen pomen in sedaj je baje sam predsednik vlade pripravljen zagovarjati odložitev razprave. Do tega sta ga pripravila, kot se govori, Fanfani in Piccioni med razgovorom, ki je sledil številnim stikom in posvetovanjem med predstavniki skupin centra in desnice. Zdi se, da so sedaj odložitvi razprave naklonjene vse skupine razen socialistov, komunistov in republikancev. Z desnico bi potegnili tudi socialdemokrati, ki so sedaj, ko se bliža kongres njihove stranke, vedno bolj zmedeni v položaju, v katerem bi se morali prav zaradi bližine kongresa pokazati, da imajo zelo jasne ideje.

Polemika med Pastorejem in komunisti zaradi stalnega upravičenega razloga se nadaljuje. Danes je Pastore izjavil, da je cikličnost upravičenega razloga, ki jo je on predlagal, tako dolga — 15 let za spolovinarje in 18 let za kmete — da zagotavlja obstoj na posestvu že skoraj celi generaciji. Na koncu tega dolgega obdobja pa so vse možnosti za izboljšave, je dostavil voditelj CISL. Ne bi bilo razumljivo, zakaj se ne bi take izboljšave lahko predlagale že kar takoj, če ne bi Pastore sam dostavil, da v senatu ne obstaja večina, ki bi lahko dala stalnemu upravičenemu razlogu veljavnost. Jasno pa je, da je samo od KD odvisno, ali v senatu tako večina obstaja ali ne.

A. P.

—«»—

Letalsko poveljstvo ZDA in Kanade

OTTAWA, 1. — Skupno ameriško-kanadsko poročilo, ki je bilo objavljeno v Ottawi, javlja, da sta obe državi sklenili vzpostaviti skupno letalsko poveljstvo v Colorado Springsu. Poveljstvo bo «koordiniralo zračne obrambne načrte v primerih nujnosti» in bo podrejeno načelnikoma glavnih štabov obeh držav. V poročilu je rečeno, da se s tem sklepom «razteza politika vzajemne varnosti atlantskega pakta tudi na zračno obrambo severnoameriškega odseka».

—«»—

Čuenlaj povabljen v Egipt

KAIRO, 1. — Kot poroča egiptovski tisk, je predsednik egiptovske republike Naser povabil ministrskega predsednika LR Kitajske Cuenlaja, naj obišče Egipt. Čuenlaj je vabilo sprejel in ga v Egiptu pričakujejo ob koncu 1957 ali v začetku 1958.

Današnji egiptovski tisk tudi sporoča, da je SZ odstopila Egiptu 21 ladij.

Radio Kairo javlja, da je Abdel Halek Hasuna, generalni tajnik Arabske lige, imel danes popoldne razgovor z veleposlanikom ZDA v Kairu Raymondom Harom. Na koncu razgovora je Hasuna izjavil egiptovskemu radiu, da je z ameriškim veleposlanikom razpravljal o številnih vprašanjih, ki se nanašajo na Bližnji vzhod, med temi seveda tudi o vprašanju Omana in Alžirije.

—«»—

Britanski parlament tri mesece na počitnicah

LONDON, 1. — Poslanska zbornica je odobrila predlog vlade za parlamentarne počitnice, ki se prično jutri zvečer in bodo trajale do 29. oktobra.

Vodja laburistične stranke je zahteval, da se parlament spet skliče, če bi se položaj na Srednjem vzhodu poslabšal.

—«»—

Švicarski predsednik za žensko volilno pravico

BERN, 1. — Predsednik švicarske konfederacije Hans Streuli je v govoru, ki ga je imel danes v Bernu, pozval posamezne kantone konfederacije, naj priznajo tudi ženskam volilno pravico.

—«»—

Svet NATO bo razpravljal danes o razorožitvi

LONDON, 1. — Atlantski svet se bo sestal jutri zjutraj v Parizu. Razpravljal bo o sporazumu, ki je bil dosežen med štirimi zahodnimi delegacijami na razorožitveni konferenci v Londonu.

—«»—

WASHINGTON, 1. — Državni tajnik za obrambo Charles Wilson je danes sporočil, da bodo konec leta ZDA umaknile iz Japonske 25.000 vojakov kopenskih enot, naslednjih 15.000 do avgusta 1958.

Pred podpisom sporazuma med Italijo in FLRJ

RIM, 1. — Iz gospodarskih krogov se je izvedelo, da so baje zaključena pogajanja za sklenitev novega trgovinskega in plačilnega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo. Obe delegaciji sta sprejeli plačilni sistem z «multilateralno liro». Delegaciji sta se baje tudi sporazumeli glede likvidacije pasivnega salda za Jugoslavijo v sedanjem kliringu. Podpis novega sporazuma in dodatnih protokolov je predviden pred koncem tedna.

—«»—

Še druge države priznale Tunizijo

RIM, 1. — Iz pooblaščenega vira se je izvedelo, da je italijanska vlada uradno priznala ustavno spremembo v Tuniziji.

V Londonu so uradno sporočili, da je tudi Velika Britanija priznala novo tunizijsko republiko.

Španski zunanji minister je sporočil tunizijskemu veleposlaniku v Španiji, da je Španija uradno priznala tunizijsko republiko.

Poskus v Nevadi zopet odložen

LAS VEGAS, 1. — Ameriški atomski poskus, ki bi moral biti izvršen danes, je bil vnovič odložen zaradi neugodnih atmosferskih razmer.

Po kratkem posvetovanju Dullesa s Pineaujem

Če se bodo zmenili že dopoldne bo nov načrt predložen še danes

Načrt naj bi vseboval zračno inšpekcijo nad ZSSR, ZDA in Kanado ali pa samo nad Arktiko in nad področjem od Anglije do Urala - Pineau je izjavil, da trajajo posvetovanja med zahodnimi vladami že več tednov

LONDON, 1. — Iz običajno dobro obveščenih krogov se je danes zvedelo, da bo ameriški delegat Stassen predložil nov zahodni načrt o zračni inšpekciji sovjetskemu delegatu na prihodnjem sestanku razorožitvenega pododbora. Ta sestanek bo verjetno že jutri ali pa šele prihodnji teden. Obrazložitev bo trajala približno dva tedna in jo bo podal Stassen ustno.

Podrobnosti tega novega predloga še niso znane in verjetno tudi ne bodo, dokler ne bo govoril sam Stassen v pododboru. Kljub temu pa trdi dopisnik AFP, da je «iz najboljših virov» o vsebini načrta zvedel naslednje:

Zahodne sile odklanjajo sovjetski predlog za «enostavno in čisto» prekinitev jedrskih poskusov, ker smatrajo, da mora ta predlog postati sestavni del delnega sporazuma o razorožitvi — jedrski in navadni.

Zahodni delegati so povedali svoje mnenje o obveznosti strogega nadzorstva in o nujni potrebi, da se začasna prekinitev poskusov za okrog 10 mesecev — in ne za dve ali tri leta, kot predlaga vlada ZSSR — poveže s prenehanjem izdelave fizijskih tvarin v vojaške namene in z začetkom pretvarjanja v produkcijo za miroljubne namene.

Ko je šlo za določitev zahodnega stališča o vprašanju inšpekcijskih področij, so se obrnili na NATO, ker je prav ta točka še posebno zanimala člane atlantskega pakta. In prav v tej točki je prišlo med zahodnimi predstavniki do spora. NATO se je izjavila šele po več tednih proučevanja in to s pridržki zlasti glede možnosti pristanka na evropska inšpekcijska področja. Pridržki so prihajali v prvi vrsti iz Nemčije, pa tudi iz Anglije in Francije. Zdi se, da je prav v tej fazi diskusije imel važno vlogo Adenauer, ki je baje sporočil svoje pomisleke Dullesu, ki seveda nikakor ne želi metati Adenauerju polen pod noge prav ob začetku volilne kampanje v Nemčiji.

Po drugi strani pa se je hotel Dulles osebno prepričati, kaj je pravzaprav z evropskimi inšpekcijskimi področji. Zdi se namreč, da je bil Stassen pripravljen predložiti evropsko inšpekcijsko področje, ki bi se razprostiralo od doline reke Rodana do 35. vzporednika, tako da ostane Moskva izven področja inšpekcije. Pozneje pa so sklenili, da bodo področje razširili, tako da bi zajemalo Arktiko in področje, ki bi vključevalo Veliko Britanijo in se razprostiralo vse do Urala, t. j. vse tisto, kar se navadno imenuje «gornji del» Sovjetske zveze.

Zahodne sile so vsekakor sporazumne, da bodo obnovile predlog predsednika Eisenhowerja v Ženevi od julija 1955, t. j. zračno inšpekcijo nad vsem ozemljem ZSSR in ZDA. Kot je znano, je SZ takrat predlog odklonila s protipredlogom, naj se področje inšpekcije omeji na Arktiko. Po Dullesovih razgovorih v Londonu so zahodni predlog natančneje določili upoštevajoč pripombe nekaterih držav, zlasti pa Nemčije.

Glede sporov med zahodnimi delegati pa pravijo, da je šlo bolj za postopek kot pa za bistvo. Razlike so zadevale vprašanja kot n. pr. atomsko nadzorstvo, medtem ko glede inšpekcijskih področij baje nesoglasij ni bilo oziroma so bila povečini odstranjena.

Govori se, da bo morda celosam Dulles osebno jutri popoldne predložil nov zahodni načrt na seji pododbora. To pa se lahko zgodi samo v primeru, če se bodo zahodni zastopniki do jutri popoldne sporazumeli. Vsekakor bodo zahodni strokovnjaki z vojaškimi svetovalci, delali danes ves večer in jutri dopoldne, da bi sestavili besedilo, ki ga bodo predložili na sestanku ob 12.30 uri.

Kot je bilo včeraj najavljeno, se je današnjih razgovorov z Dullesom udeležil tudi francoski zunanji minister Pineau. Že pred odhodom iz Pariza je dejal, da nov zahodni načrt ne bo predložen jutri, temveč «prihodnjič». Takoj po prihodu v London je odšel v francosko veleposlaništvo, in se ni mogel udeležiti prve seje zahodnih predstavnikov z Dullesom, ki se je začela ob 11. v prostorih Foreign Officea in se zaključila ob 12.20. Z Dullesom se je sestal šele ob 13.30 pri kosilu. Udeležil se je nato z njim tudi popoldanskega sestanka z ostalimi zahodnimi delegati in se že kmalu po 20. uri vrnil v Pariz. Ob odhodu je izjavil, da je «obrazložil stališče svoje vlade glede razorožitve», pri čemer je poudaril, da «hoče Francija doseči splošen in popoln sporazum o nadzorovani razorožitvi» in da se «ne bo zadovoljila s propagandno operacijo». «Zato smo pristali na proučevanje možnosti delnega sporazuma, ki pa ne sme povečati razlik med oborožitvijo raznih držav na škodo varnosti ene ali več izmed njih.

Skupni predlogi se morajo torej urediti in podrobno proučiti. Prav to je bilo predmet naših sklepov in razpravljanja, ki med zavezniki traja že več tednov. S tega stališča smo zlasti proučevali vprašanje področij za letalsko inšpekcijo, zlasti pa inšpekcij nad Evropo ter vprašanje naprav za nadzorstvo. Upamo, da bodo zahodni konkretni predlogi, ki jih bomo v kratkem predložili pododboru, naleteli na sovjetsko razumevanje. Tako bomo storili korak naprej na poti k razorožitvi, ki je smoter, ki ga želijo doseči vsi narodi.

Iz Pariza pa poročajo, da se je iz zanesljivih virov izvedelo, da bodo predlogi, ki jih bodo postavili Sovjetski zvezi zahodni predstavniki naslednji:

1. zračne inšpekcije nad vsem sovjetskim, ameriškim in kanadskim ozemljem;

2. če bodo v ZSSR ta predlog odklonili, bodo ZDA predložile inšpekcijo nad področjem Arktike;

3. če bo vlada ZSSR ta predlog sprejela bodo zahodne sile predložile tudi inšpekcijo nad evropskim področjem od Velike Britanije do Urala;

4. glede prekinitve jedrskih poskusov pa bodo zahodne sile ponovile, da prekinitev ne more biti vsaj v začetku ločena od organiziranega nadzorstva prekinitve, pozneje pa od nadzorstva nad ukinitvijo nuklearne proizvodnje.

Ob Pineaujevem obisku v Londonu se je zvedelo, da bo 7. septembra obiskal Washington, kjer se bo sestal z Dullesom. O namenu potovanja Pineau sam ni hotel nič povedati, toda zdi se, da je obisk v zvezi z dogovorom glede potovanja predsednika francoske republike Reneja Cotyja v ZDA, ki bi bil moral že pred dvema mesecema obiskati predsednika ZDA. Še prej bo pa Pineau obiskal Južno Ameriko. Trdi se tudi, da se Pineau v svojih razgovorih ni dotaknil alžirskega in drugih vprašanj, o katerih bo razpravljal z Dullesom v septembru, temveč da je razpravljal samo o razorožitvi.

Z Zornom ni imel Dulles danes nobenega sestanka, kljub temu pa se trdi, da sta se včeraj pri skupnem kosilu sporazumela o nujnosti, da se z razgovori v pododboru nadaljuje v upanju, da se doseže korak naprej glede znižanja oborožitve.

Tudi glede poročila razorožitveni komisiji OZN, ki bi ga moral pododbor poslati danes, se vseh pet delegatov strinja, da ga posljejo v najkrajšem času. Poročilo bo vsebovalo naštevanje dela, ki ga je izvršil pododbor in uradne dokumente, ki so jih delegati na sejah odbora predložili. Razen tega bo poročilo vsebovalo še kratko obvestilo za glavnega tajnika OZN Daga Hammarskjoelda. Ko bo predvidoma čez dva tedna, kolikor je najmanj potrebno za obrazložitev novega zahodnega predloga, sedanje zasedanje končano, bodo delegati poslali na OZN novo poročilo.

—«»—

«Prijazen» sprejem Callasove v Atenah

ATENE, 1. — Danes zvečer bi morala biti na odprtem gledališču Heroda Atika otvoritev atenskega festivala. Na sporedu je bil koncert sopranistke Marie Meneghini Callas. V zadnjem trenutku pa so voditelji festivala otvoritev preložili na jutri; atenski radio je to lahko objavil v posebnem obvestilu šele pol ure pred napovedanim začetkom koncerta.

Za to odločitev ni bilo nikakega pojasnila, misli se pa, da je do nje prišlo zaradi bojazni pred neprijetnimi incidenti v gledališču. V zadnjem času so se namreč v Atenah in sploh v Grčiji vnele žolčne polemike zaradi silne neskromne zahteve gospe M. Callas: 9.000 dolarjev za dva koncerta. Listi so zahtevali, naj se Callasovi odpove gostovanje, medtem ko je vodstvo festivala stalo na stališču, da je treba slavne pevce pač mastno plačati. (Na Dunaju so se pa vendar raje odrekli Callasovi, kot pa bi ji plačali pretiran honorar.)

Listi so v teh dneh kritizirali Callasovo, ki je grškega porekla, da je sprejela denar od svoje siromašne domovine», ni pa hotela pomagati lastni materi, ko je bila za to naprošena. Danes pa je neki list objavil pismo nekega strica Callasove, ki je izjavila, da noče sprejeti nikogar od svojih sorodnikov.

Vodja liberalcev George Papandreu ter bivši ministrski predsednik Sofokles Venizelos sta v znak protesta zaradi bajne številke denarja, ki ga bo Callasova prejela, odklonila vabilo, da bi se udeležila koncerta.

—«»—

ATENE, 1. — Na glasbenem in dramskem festivalu, ki se je pričel nocoj v Atenah bo gostoval ansambel beograjskega baleta. Jugoslovanski umetniki bodo med drugim prikazali Cajkovskega «Labodje jezero», «Sonjo» od Bizeta in «Kitajske pravljice» od Baranovića. Sodelujeta tudi jugoslovanska dirigenta Oskar Danon in Dušan Miladinović.

—«»—

SARAJEVO, 1. — *Danes so prispeli v Sarajevo zastopniki filmske družbe Walta Disneya, ki so si ogledali institut za folkloro in znamenitosti mesta. Filmska družba Walta Disneya namerava snemati film o jugoslovanski folklori in obrtništvu.*

Boji uporniških plemen v Omanu se nadaljujejo

Prva zmaga nad sultanovimi vojaki RAF je bombardiral Bakhlo in Nizvo

Uporniki zanikajo vest o predaji Izkija - Poziv imana Galeba Ben Alija afriško-azijskim državam konference v Bandungu, naj protestirajo proti britanskemu napadu

BAHREIN, 1. — Poveljstvo RAF je uradno sporočilo, da so reakcijski lovci «Venom» tudi danes napadali uporniško področje in «hudo poškodovali vzhodno od Nizve oporišče Bakhla. Manjša skupina letal pa je napadla Nizvo, glavno mesto upornikov.

Mohamed El Harti, predstavnik uporniškega imana Galeba Ben Alija, je danes zanikal vest, da so se uporniki iz oporišča Izki vdali. «Ravno nasprotno, je dejal El Harti, Ben Alijeve enote so si včeraj priborile zmago nad enotami maskatskega sultana, ki jim poveljujejo Angleži. Pobile so 55 sultanovih vojakov in 1 angleškega častnika ter zaplenile 7 motornih vozil natovorjenih s strelivom.» Zastopnik imana je poudaril, da bodo uporniki zmagali kljub podpori, ki jo nudi sultanu Velika Britanija. Dejal je dalje, da je iman pripravljen sprejeti arabsko pomoč od zunaj v primeru, če bi Angleži nadaljevali s podpiranjem sultana.

Imanov predstavnik je dalje izjavil, da je prejel od imana nujno poslanico, v kateri ga prosi, naj poskrbi, da bodo vse vlade afriško-azijskih držav, članic konference v Bandungu, protestirale proti Veliki Britaniji, da preneha z napadom proti ljudstvu Omana. Zastopnik imana je dejal, da bo o tem obvestil predstavnike teh držav v Kairu.

Končno je izjavil, da so uporniki ujeli sultanovega brata Tarika Ben Tajmura med že omenjenim spopadom. To vest je popoldne zanikal predstavnik Foreign Officea, ki je dejal, da je bil sultanov brat še včeraj v Maskati in se pogovarjal z angleškimi novinarji, ki so se udeležili tiskovne konference na zunanjem ministrstvu sultana. Med žurnalisti je bilo 6 Angležev in 1 Amerikanec, ki so leteli 600 km skozi puščavo iz britanske letalske vojaške baze v Sarjahu. Sele po enotedenskem čakanju jim je sultan dovolil vstop v Oman.

V Bahrein je prispel danes Geoffrey Bourne, poveljnik kopenskih angleških sil na Srednjem vzhodu. Sestal se je z angleškim političnim rezidentom Bernardom Burrowsom, nato pa je odletel v Sarjah. Angleži zanikajo, da bo Bourne prevzel v Bahreinu poveljstvo angleških sil, ki napadajo upornike. Angleži so tudi izjavili, da so nekateri dostojanstveniki v Izkiju, ki se je baje vdal sultanu, izjavili svojo zvestobo sultanu.

—«»—

Dvajsetletnica KPH

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Na Hrvaškem so danes slovesno proslavili 20. obletnico ustanovitve Komunistične partije Hrvaške. V Zagrebu je bila slovesna seja CK Zveze komunistov Hrvaške, katere so se udeležili s strani CK Zveze komunistov Jugoslavije Ivan Gošnjak in Djuro Salaj. O pomenu ustanovitve KP Hrvaške je govoril član Izvršilnega odbora CK Zveze komunistov Hrvaške Mile Počuča. Počuča je med drugim poudaril, da je ustanovitev in utrditev partije na Hrvaškem neločljivo povezana z imenom predsednika republike Tita, ki je Komunistično partijo Jugoslavije in Komunistično partijo Hrvaške usmeril na naloge, ki so zagotovile zgodovinske zmage.

Ob 20. ubletnici ustanovitve Komunistične partije Hrvaške je generalni tajnik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito poslal centralnemu komiteju Zveze komunistov Hrvaške čestitke v katerih izraža priznanje komunistov Hrvaške in prepričanje, da bodo tudi v bodočnosti varovali enotnost Zveze komunistov.

«V času, ko je bila ustanovljena partija, ugotavlja Tito, je imela za seboj sedemnajstletno težko revolucionarno delo in borbe. Borila se je na eni strani proti veliko-srbskemu hegemonizmu in monarhistični diktaturi, na drugi strani pa proti velikohrvaški demagogiji. Hrvatski komunisti, ki so stali na čelu delavskega razreda v borbi proti okrutni eksploataciji in preganjanju delavcev, so častno izvršili svojo dolžnost. Dogodki so pokazali upravičenost in pravilnost ustanovitve KP Hrvaške. Odigrala je veliko vlogo v najtežjih časih za Jugoslavijo, v času fašizma in okupacije v borbi proti številnim sovražnikom, vštevši tudi domače kvizlinge Pavelića in druge».

Tito je še poudaril, da so komunisti Hrvaške skupno s komunisti ostalih republik v najtežjih časih stali na braniku neodvisnosti svoje države in njenega socialističnega razvoja. Na koncu poziva Tito komuniste Hrvaške, da «obvarujejo svoje čiste in trdne vrste da bi se tudi v bodoče laže zoperstavljali raznim burjam in valovom, ki butajo v nas in prinašajo včasih razno nečistočo».

—«»—

Afera v Londonu zaradi dobave tankov Švici

LONDON, 1. — Laburistični poslanec Dennis Healey je včeraj obtožil neko britansko družbo, da se je poslužila korupcije pri švicarskem vojaškem atašeju v Londonu, da je tako dosegla dobavo tankov Švici. Pred dvema letoma je namreč skupina «Vickers-Armstrong» prejela od švicarske vlade naročilo za 100 tankov tipa «Centurion», potem ko je najprej korumpirala švicarskega vojaškega atašeja v Londonu s tem, da je njegovega brata imenovala za svojega predstavnika v Švici ter mu zagotovila odstotek vrednosti pri pogodbah za nabavo tankov «Centurion». Pogodbe je odobril švicarski parlament. Družba je še toliko bolj graje vredna, ker so delale tanke «Centurion» vojaške tovarne za 20 do 30 odstotkov ceneje kot jih je delala «Vickers - Armstrong». Pri vsej stvari je družba imela 30 odstotkov čistega dobička. Healey je zahteval od vlade izjavo, ki naj spravi vso zadevo na jasno. Podpiral ga je pri tem tudi bivši vojni minister laburistične vlade John Strachey.

Ministrski predsednik Mac Millan je danes v poslanski zbornici sporočil, da je ukazal preiskavo glede izjav Healeya. Predsednik zbornice pa je dejal, da bo jutri o tej stvari debata.

Neki predstavnik družbe «Vickers - Armstrong» je davi v Londonu izjavil, da so bile podrobnosti vse te zadeve večkrat objavljene. Dejstvo, da je dva meseca pozneje Švica napravila novo naročilo, dokazuje, da ni videla nikjer kake nerednosti. Predstavnik švicarskega veleposlaništva v Londonu pa je izjavil, da nima kaj komentirati. V Švici je bila že decembra 1956 zaradi govoric o nerednostih pri nabavi 100 tankov «Centurion» preiskava. Končno je v pretekliem juniju «Vickers - Armstrong» sporočila, da je Švica pri njej naročila nadaljnjih 100 tankov «Centurion» ter 10 oklopnih vozil.

Zahodnonemško-sovjetski odnosi

Moskovska pogajanja se bodo nadaljevala

Izjava zunanjega ministra Von Brentana

KIEL, 1. — Zunanji minister zahodnonemške vlade von Brentano je izjavil novinarjem, da se bodo pogajanja v Moskvi nadaljevala in da se bo Rolf Lahr, načelnik nemške delegacije, vrnil prihodnji četrtek v Moskvo. Von Brentano je povedal, da nikakor ni bil premeščen zaradi nekaterih resnih težav med pogajanji in da je prepričan, da bo moral Lahr še večkrat priti iz Moskve v Bonn na poročanje. Končno je zunanji minister poudaril, da se ne more govoriti o prekinitvi pogajanj, ker bo Lahr prejel nova navodila.

Izjavo von Brentana pa tolmačijo tako, da je hotel zanikati pesimistične napovedi svetovnega časopisja, ki je pisalo o odložitvi moskovskih pogajanj, nekateri pa celo o razbitju. Vendar pa Adenauerjev zunanji minister ni hotel govoriti o podrobnostih razgovorov, temveč je le omenil, da sta se obe delegaciji sporazumeli, da ne bosta objavljali nobenega poročila. Dejal je le, da trgovinska pogajanja slonijo na «razumni podlagi».

Sam Rolf Lahr je prispel z letalom v Hamburg, nato pa je odpotoval z avtom v Kiel, kjer se je sestal s von Brentanom, ki je na predvolilnem potovanju po Schleswig - Hollsteinu.

Von Brentano se bo ponovno sestal z Lahrom prihodnjo nedeljo v Bonnu. Lahr bo poročal tudi osebno Adenauerju.

Iz Moskve poročajo, da je zahodnonemški veleposlanik Haas pokazal zahodnim novinarjem «nekaj tisoč dosjejev», ki vsebujejo pisma in dokumente o Nemcih, ki se baje nahajajo v ZSSR in ki bi se hoteli vrniti, pri čemer gre predvsem za civiliste, ker vojnih ujetnikov je malo. Teza zahodnonemške vlade je, naj bi se vrnitev izvršila postopoma in šele po novem referendumu. Sovjetska vlada, naj bi torej pristala le na to načelo.

—«»—

Posojilo SZ Siriji samo za nabavo orožja

BEIRUT, 1. — Posojilo, ki ga je baje sovjetska vlada priznala Siriji, (400 milijonov sirskih lir), naj bi bilo namenjeno samo plačilu sovjetskega in češkoslovaškega orožja, katerega je Sirija nabavila za 700 do 800 milijonov sirskih lir. Politični opazovalci so mnenja, da je šla Sirija, ki je vedno odklanjala posojila iz inozemstva, na pot, ki jo bo prej ali slej primorala, da odstopi od pozitivne nevtralnosti, katere se je doslej, kot je trdila, držala.

Sirski vojaški tožilec polkovnik Jarrah je izjavil, da se je neki bivši uradnik britanskega veleposlaništva v Damasku posvečal vohunskemu delovanju na račun britanskega veleposlaništva v Beirutu. Zbrane informacije je dostavljal kapetanu Williamsu, šefu trgovinskega oddelka britanskega veleposlaništva.

—o—

SANTIAGO, (Cile), 71. — Minister za zdravstvo je objavil, da se epidemija influence ki je zajela večja mesta v Čilu, hitro širi, tako da so doslej zabeležili že 300.000 primerov. Šole in tudi mnoge trgovine so morali zapreti zaradi visokega odstotka obolelih. Obstaja nevarnost, da bodo morale v kratkem tako narediti tudi nekatere banke.

Predsednik Kube ukinil ustavo

Povod je bila splošna stavka v Santiagu, kjer ima voditelj upornikov Fidel Castro največ pristašev

HAVANA, 1. — Vlada republike Kube je prekiicala veljavnost ustavnih jamstev. Predsednik republike gen. F. Batista y Zaldivar je nato podpisal odlok o preklicu, ki je takoj stopil v veljavo.

Do vladnega sklepa je prišlo zaradi splošne stavke v Santiagu, kjer vodja upornikov Fidel Castro ima največ pristasev.

Kot poroča dopisnik «United Press» je bil dekret objavljen takoj po objavi članka, v katerem je minister Ramon Vasconcelos ostro napadel ameriškega veleposlanika Earia Smitha v časopisu «Alerta».

Minister obtožuje veleposlanika, da je v svojem včerajšnjem govoru v Santiagu izrazil svoje mnenje o notranjih zadevah Kube in da so bile njegove trditve brez takta. Tudi mladinsko gibanje predsednika Batiste se je izjavilo proti Smithu.

V Santiagu je namreč prišlo do demonstracij, ki so jih priredile črnoobležene žene ob Smithovem prihodu v mesto. Med demonstracijami so vzklikale «Svoboda, svoboda». Policija je baje začela streljati in 30 žena aretirala. Nato je Smith interveniral, naj jih izpustijo in takoj nato izjavil novinarjem, da obžaluje, da je njegova navzočnost povzročila demonstracije.

Omenjeni mladinci pa v svoji izjavi poudarjajo, da je bilo v zaporih ZDA že več uporov in da se dogajajo rasni spopadi. Kljub temu pa Smith ni nikoli govoril o teh deliktnih vprašanjih, ki brezdvoma zadevajo svobodo in pravico človeka.

Težak finančni položaj Francije

Gaillard zahteva 600 milijard prihranka Povečana aktivnost alžirskih upornikov

V francoski vladi nasprotuje finančnemu ministru zlasti minister za socialne zadeve, katerega resor troši 3000 milijard frankov - Eksplozija pred poslopjem centralnega komisariata v Alžiru

PARIZ, 1. — Danes se je sestala francoska vlada ter nadaljevala pretres gospodarskega načrta, ki ga je sestavil finančni minister Gaillard. Namen današnje seje je bil odstraniti še nekatera nesoglasja glede nekaterih točk predloga, ki ga je sicer vlada že skoraj v celoti odobrila. Finančni minister pa je že večkrat zagrozil z odstavko, če ne bi bil sprejet celoten načrt.

Današnja debata med ministri je bila pogosto zelo živahna in na nasprotnih stališčih sta se pogostoma nahajala zlasti Albert Gazier, minister za socialne zadeve, ter finančni minister. Ministrstvo za socialne zadeve porablja sedaj 3000 milijard. Danes popoldne je prišlo do sporazuma za proračun 1958 v glavnih obrisih in za zmanjšanje stroškov, ki ga zahteva finančni minister Gaillard. Kot je znano, hoče Gaillard prihraniti 600 milijard in za 550 milijard so se že sporazumeli. Predsednik Bourges - Maunoury je izjavil, da vlada pristaja na prihranitev omenjenih 600 milijard, le da je treba sedaj najti še manjkajočih 50 milijard. Nekatere odločitve v okviru štednje so zelo hude in bodo na nekaterih področjih ustavile vsako dejavnost.

Ne bi bilo težko dobiti milijarde, ki jih zahteva Gaillard; ustaviti bi bilo treba vojno v Alžiriji, ki stane Francijo dve milijardi dnevno. Toda vlada hoče prav za to vojno dobiti potrebne milijarde.

Predsednik republike bo jutri odpotoval v svojo poletno rezidenco. Menijo, da bo vlada sklicana še v avgustu.

Grof Coudenhove - Kalergi, predsednik vseevropske zveze, katere sedež je v Švici, je predložil francoski, marški in tunizijski vladi spomenico, ki predlaga povezavo Maroka, Tunizije in Alžirije v nek «sistem evropskih držav. Coudenhove - Kalergi oslanja svoj predlog na dejstvo, da so te tri severnoafriške države pred izbiro, da postanejo evropske ali protievropske države. Od te odločitve pa je odvisna bodočnost Evrope, Sahare in Evrafrike.

Danes opoldne se je neka eksplozivna naprava razpočila pred poslopjem centralnega komisariata v Alžiru. Pri tem sta bila neki vojak in policijski agent ranjena. Zdi se, da je bila priprava nameščena v torbi nekega motornega kolesa, ki ga je razneslo.

Uradna poročila govore o močnih spopadih v pokrajini okrog Orana. Poročila govore tudi o atentatih in aretacijah.

Stevilni trgovci v Alžiru so prejeli letak podpisan po narodnoosvobodilni fronti. Letak grozi z represalijami ter opozarja, da bo za vsako usmrtitev kakega alžirskega upornika razdejana kaka francoska četrt mesta.

Ugotoviti je mogoče, da se je uporniška dejavnost v Alžiriji na raznih področjih in v različnih oblikah v zadnjem času znatno povečala. Zelo naivno je torej mišljenje tistih krogov, ki so računali, da bi se alžirsko vprašanje še pred zasedanjem glavne skupščine «rešilo» s tem, da bi francoska vojska do začetka zasedanja skupščine že zatrla upor.

—«»—

Kulturni odnosi med FLRJ in Kitajsko

BEOGRAD, 1. — *Sinoči je prispela v Beograd skupina 25 članov kitajskega lutkovnega gledališča. Skupina kitajskih umetnikov bo gostovala v Jugoslaviji v okviru programa kulturnega sodelovanja, ki je bil nedavno določen s podpisom kulturne konvencije v Pekingu.*

*V okviru tega programa bodo odprli sredi avgusta v Beogradu razstavo sodobne kitaj

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 29 stopinj, najnižja 18,5, zračni tlak 1020,2, vlaga 37 odst., morje mirno, temperatura morja 22 stopinj.
Vreme danes: Pretežno jasno z delnimi pooblačitvami.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 2. avgusta
Alfonz, Bojan
Sonce vzide ob 4.49 in zatone ob 19.33. Dolžina dneva 14.44. Luna vzide ob 12.37 in zatone ob 22.50.
Jutri, SOBOTA, 3. avgusta
Lidija, Dobrinka

S sinočnje seje tržaškega občinskega sveta

Med govorom Dekleve: fašisti rjoveli občinski odbor pa je zapustil dvorano

Dr. Dekleva je zahteval spoštovanje pravic Slovencev - Občinski proračun se bo lahko uravnovesil le z izboljšanjem splošnega gospodarskega položaja - Zapostavljanje okoliških krajev pri javnih delih

Ko je na sinočnji seji občinskega sveta svetovalec dr. Jože Dekleva v svojem govoru o proračunu obsodil diskriminacijsko politiko demokristjanskega občinskega odbora proti Slovencem, jih opozoril na odgovornost, ki jo imajo kot vladna stranka do občanov slovenske narodnosti, ki so zapostavljeni, in zahteval za Slovence pravico do enakopravnosti v vseh javnih uradih, službah, pravico do dvojezičnih napisov v tistih predelih mesta, kjer živi najmanj 25 odstotkov Slovencev, so fašisti vzrojili kot zverine proti njemu in ga začeli motiti s histeričnim kričanjem. Zlasti so se izkazali fašisti Accerboni, Ferfoglia in znana fašistka De Vecchi, ki je bila za časa italijanske okupacije Ljubljane imenovana za tamkajšnjo tajnico «fašističnih že-

Celotno besedilo sinočnjega govora dr. Dekleve v občinskem svetu o stanju določb Memorandума bomo objavili v jutrišnji številki našega dnevnika.

na». Na to nesramno fašistično izzivanje je glasno odgovorila vsa leva opozicija, ki je odločno podprla dr. Deklevo. Sam pa jim je odgovoril, da nimajo pravice niti govoriti, saj so onečastili italijanski narod medtem, ko je njega izredno fašistično sodišče obsodilo zato, ker se je borilo za pravice italijanskih delavcev in vsega demokratičnega naroda. Ta odgovor jih je še bolj razkačil, saj se je njihovo kričanje spremenilo v pravcato zverinsko rohnjenje.

Pri tem je značilno, da so župan in skoraj vsi odborniki zapustili dvorano, ko je začel govoriti dr. Dekleva, in sta ostala na svojih mestih samo odbornika Sciolis in Harabaglia. Ni izključeno, da so pričakovali fašistično razgrajanje in da so zato župan in večji del odbornikov zapustili dvorano, da bi vsaj za nekoliko časa dovolili fašistom razgrajati proti dr. Deklevi in s tem proti Slovencem. Na drugačen način si ne moremo tolmačiti županovo zadržanje, ko so nekateri sevtovalci s pripombami začeli ugovarjati fašistu Morelliju, ko je govoril o proračunu. Takoj na prve ugovore leve opozicije je Bartoli začel zvoniti, da je zaščitil svojega «črnega ljubljenca».

Tov. Jože Dekleva je v svojem govoru dejal, da bo skupno s tov. Petroniom glasoval proti odobritvi proračuna za leto 1957, pri čemer je navedel številne razloge za takšno stališče.

V začetku je zavrnil obtožbe svetovalcev relativne večine in desnice, češ da leva opozicija ovira dejavnost občinske uprave, ter je naprtil odgovornost za veliko zamudo pri predložitvi proračuna ravno občinskemu odboru in županu, ki določata dnevni red sej občinskega sveta. Ravno ta zamuda v pričetku razpravljanja o proračunu je dokaz lahkomiselnosti in zanemarjanja mestnih interesov po občinskem odboru. Zaradi tega in zaradi nadzorstva prefekture postaja razpravljanje o proračunu le gola formalnost. Zelo malo je namreč verjetno, da bi prefektura ne črtala izdatkov, saj predvideva proračun nad 4 milijarde lir primanjkljaja, kar pomeni 46 odstotkov vseh občinskih dohodkov. Prefekturni funkcionarji, ki jih ljudstvo ni izvolilo, bodo torej končno odločali o proračunu.

Tako se torej v praksi izvaja avtonomija krajevnih ustanov, ki jo določa ustava in za katero se je borilo italijansko ljudstvo. Velik del odgovornosti za ta položaj nosi ravno Krščanska demokracija.

Nato je tov. dr. Dekleva dejal, da občinski odbor meni, da bi morali napeti vse sile za dosego ravnovesja med dohodki in izdatki, kar je nujni pogoj za avtonomijo. To je že res, toda ni dovolj. Treba je namreč pokazati konkretno pot za izboljšanje občinskih financ. Davčni pritisk se je namreč od leta 1948 do leta 1957 skoraj pošesteril, to je od 2.655 lir na občana se je zvišal na 14.525 lir. Da bi dosegli na ta način ravnovesje, bi moralj sedanji davčni pritisk podvojiti, kar je absolutno nemogoče. Pomislimo le na okrog 20.000 brezposelnih, na okrog 13.000 izseljencev, na skopost investicij zaradi nezaupanja, na neizkoriščeni rotacijski sklad, na skrčenje kupčij itd. Medtem pa je bilo le malo storjenega za gospodarski razvoj Trsta.

V tem gospodarskem položaju ni upravičeno nobeno upanje o izboljšanju krajevnih financ, še manj pa o uravnovešenju proračuna. Izboljšanje finančnega položaja je možno le z izboljšanjem gospodarskega položaja področja in z ustreznim zvišanjem kolektivnega dohodka, s temeljito reformo zakonodaje o krajevnih financah, ki naj bi slonela na progresivnem obdavčevanju, kot določa tudi ustava, ter s tem, da država odstopi del svojih dohodkov krajevnim ustanovam za redno opravljanje raznih njihovih funkcij. Dokler se ti pogoji ne uresničijo, ni mogoče pričakovati zvišanja dohodkov in uravnovešenja bilance ter bo morala kriti primanjkljaj država.

V sedanjem položaju tudi ni mogoče doseči uravnovešenja proračuna z zmanjšanjem izdatkov. Pri tem je dr. Dekleva omenil, da so se na primer sorazmerno najmanj zvišali izdatki za javno šolstvo in za socialno skrbstvo.

Pri izdatkih imajo zelo velik delež plače osebja. V primerjavi z lanskim letom so se ti izdatki zvišali za 724 milijonov lir, in sicer na 4 milijarde 921 milijonov, od katerih predvideva proračun 510 milijonov izdatkov za poenotenje plač. Tudi na zmanjšanje števila osebja ni mogoče misliti, saj ga na primer pri mestni čistoči celo občutno primanjkuje.

Tudi na drugih področjih se predvidevajo novi izdatki, zlasti pa za javna dela. Ti izdatki znašajo 1 milijardo 600 milijonov lir in so skoraj enaki lanskim. 337 milijonov je namenjenih za cestna dela in od teh 10 milijonov za Gornjo okolico in predmestja, 515 milijonov je določenih za razne zgradbe, od katerih je 20 milijonov za javno kopališče in pralnico na Proseku-Kontovelu, kar pa se vleče že več let. Pri tem je tov. Dekleva poudaril, da določa občina premalo kreditov za javna dela v okoliških vaseh in predmestjih. Tako tudi na primer lonjerske perice že več let zahtevajo zgraditev pralnice. Se slabše je z načrtom za izgradnjo pokritega trga pri Sv. Jakobu.

Nato je tov. dr. Dekleva obsodil težnjo, da bi izročili opravljanje nekaterih služb zasebnikom ter dejal, da se kljub oddaji predelave smeti zasebni družbi te smeti odlagajo na Krasu.

Zatem se je dr. Dekleva obširneje dotaknil odnosa občinske uprave in večinske stranke do slovenske manjšine, o čemer pa bomo obširneje poročali na drugem mestu. Pri tem je omenil Memorandum, izjave Scelbe in Gronchija, zapostavljanje Slovencev zlasti v občinskih uradih itd.

Končno je govoril še o posebnih upravah, ki se tičejo občinskih menz, občinske prodajalne itd. teh zahteval, da se ta vprašanja razčistijo. V ta namen naj se ustanovi posebna komisija s polnimi pooblastili, ki naj izvede preiskavo in poroča o njej občinskemu svetu.

Poleg dr. Dekleve so sinoči govorili še svetovalci Teiner (PSI), Sajovitz (KPI), Novelli (KD), Morelli (MSI), Dulci (PSDI) in Geppi (PRI). Socialist Teiner je takoj ob začetku izjavil, da bo glasoval proti predloženemu proračunu, ker meni, da je glasovanje proračuna v sedanjem političnem položaju v občinskem svetu in zlasti zaradi demokristjanske povezave s fašisti popolnoma politično dejanje. Glasovati za proračun, je izjavil dr. Teiner, bi pomenilo podpreti demokristjansko desničarsko politiko, njeno diskriminacijsko in protidemokratično ravnanje, ki se vedno bolj ujema s politiko skrajne desnice. Obtožil je Krščansko demokracijo, da noče razpravljati o prosti coni in deželni avtonomiji samo zato, da se ne zameri fašistom in monarhistom in da si zagotovi njihove glasove.

Komunistični svetovalec Sajovitz je v svojem govoru podrobno analiziral negativno upravno politiko Krščanske demokracije, ki je kot vladna stranka kriva, da do sedaj ni še prišlo do zahtevanih upravnih in finančnih reform, ki naj bi omogočile občinsko avtonomijo. Vsedržavna politika demokristjanov do krajevnih ustanov temelji na zastarelih reakcionarnih in fašističnih zakonih, ki zavirajo kakršen koli napredek posameznih občin. To se v Trstu še bolj občuti, ker je vojna mesto gospodarsko hudo prizadela in zato potrebuje učinkovite ukrepe, kot so to na primer prosta cona in deželna avtonomija, da si vsaj nekoliko opomore. Celoten proračun, je dejal svetovalec Sajovitz, moramo gledati iz te perspektive, ker je primanjkljaj, ki ga beleži, zrcalo gospodarske krize mesta. Tudi on je izjavil, da bodo glasovali proti sprejemu proračuna.

Demokristjan Novelli je kot sindikalist obravnaval zlasti vprašanje osebja. Poleg tega pa je tudi on ugotovil, da ni mogoče izboljšati občinskih dohodkov, če se ne zviša narodni dohodek in s tem tudi potrošnja.

Fašist Morelli se je ob začetku svojega govora nesramno obregnil v dr. Deklevo in obsodil državno oblast, ki po njegovem «preveč ščiti slovensko manjšino». Toda skoraj vse njegove skrhane puščice so bile usmerjene proti socialdemokratom in je izrazil svoje zadoščenje, da je prišlo do enobarvnega demokristjanskega odbora, ki «je bil izvoljen z našimi odločilnimi glasovi», je dejal Morelli. Svoj glas o proračun je fašistični prvak podredil Bartolijevemu odnosu do njegove skupine in dejal, da si želi, da se Bartoli ne bi tako obnašal proti njim, kot se je obnašal Zoli v poslanski zbornici proti njegovim kolegom. Na to očitno izsiljevanje demokristjani niso reagirali. Nasprotno, Bartolijev odnos do nekaterih opozicijskih svetovalcev, ki so mu ugovarjali, dokazuje, da so mu fašisti zelo pri srcu.

Socialdemokrat prof. Dulci pa je med svojim govorom odgovoril tudi na nekatera vprašanja glede upravljanja «posebnih uprav», ker je svoj čas osebno vodil ta resor. Nato je ostro obsodil demokristjansko povezavo s fašisti, ki je popolnoma spremenila značaj proračuna in izjavil, da se bo zaradi tega vzdržal glasovanja. Omeniti je treba, da je bil Dulci do preteklega aprila podžupan in da je osebno odgovarjal za sestavo proračuna. Republikanec Geppi pa je izjavil, da je sedanje glasovanje proračuna izključno političnega značaja in da se bosta zato oba republikanska svetovalca vzdržala glasovanja. Pred zaključkom seje so razdelili svetovalcem in časnikarjem proračun o upravljanju resora «posebnih uprav», o čemer bomo pisali v prihodnjih dneh.

Uslužbenci javnih lokalov zahtevajo začetek pogajanj

Tajništvo Zveze uslužbencev javnih lokalov pri novi Delavski zbornici CGIL je zaprosilo urad za delo za sestanek s predstavniki delodajalcev, da bi razpravljali o razširitvi na naše področje vsedržavnih delovnih pogodb za to stroko. Sindikalni predstavniki zahtevajo, da bi se pri tem ohranili prednostni pogoji, ki so jih delavci te stroke dosegli na našem področju. Omenjeno tajništvo poudarja, da je ta sestanek potreben zato, da bi se izognili morebitni stavki zaradi odklonilnega stališča delodajalcev.

Na tržaški univerzi tečaj amer. književnosti

Fakulteta za književnost in filozofijo na tržaški univerzi je sklenila, da bo v prihodnjem akademskem letu ustanovila tečaj ameriške književnosti. Na tečaju bo poučeval prof. Nemi D'Agostino, ki je že predaval o angleški književnosti na tržaški univerzi. Prof. D'Agostino se je specializiral v ameriški književnosti na harvardski univerzi v ZDA.

Nadaljevanje protestnega gibanja

Včeraj stavka kovinarjev v ladjedelnici in arzenalu

Pritisk ravnateljstva železarne ILVA na delavstvo

Tudi včeraj so stavkali delavci obratov CRDA, Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Justa, ker se delodajalci sploh ne zmenijo za upravičene zahteve delavcev in niso še pokazali dobre volje, da bi sploh začeli pogajanja. V obratih CRDA so delavci zapustili delo ob 15.15, v Tržaškem arzenalu ob 15.30, v ladjedelnici Sv. Justa pa ob 15.45. Vse kaže, kakor smo že včeraj poudarili, da se bo stavka še nadaljevala in še bolj poostrila po letnih dopustih, če delodajalci ne bodo popustili, ker so prizadeti delavci in sindikalni predstavniki trdno odločeni, nadaljevati borbo do končne zmage. V okvir stavkovnega gibanja in borbe tržaških kovinarjev spada tudi pobuda sindikalnih organizacij, da bi se razčistilo in rešilo vprašanje zunanjih podjetij in da bi urad za delo nastopil v zaščito delavskih pravic pri vodstvu ladjedelice Sv. Justa in zunanjega podjetja Knaus, ki je te dni odpustilo večje število delavcev.

V okvir moralnega in materialnega pritiska delodajalcev na škodo delavcev spada tudi ukrep vodstva železarne ILVA ki letos noče dati, kot običajno vsako leto, posojila delavcem, ki so se udeležili pred časom stavke železarjev. Tako ravnanje vodstva podjetja, ki spada pod IRI, je vse obsodbe vredno, ker je očitno, da gre za pritisk ali maščevanje nad delavci, ki se borijo s krepkimi toda zakonitimi sredstvi za izboljšanje delovnih pogojev in svojih prejemkov.

—«»—

Novi odpusti

Vodstvo podjetja «Industria triestina fibre tessili» je včeraj sporočilo, da bo moralo odpustiti 30 delavcev zaradi pomanjkanja naročil. Tajništvo omenjene stroke pri novi Delavski zbornici se je seveda uprlo in zahtevalo sestanek na Zvezi industrijcev, da bi razpravljali o vprašanju.

—«»—

Obvestilo KZ in ZMP

Obveščamo vse dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovanskem ozemlju v letu 1958, da se bodo tozadevne prošnje vlagale na revirnih vodstvih do konca meseca avgusta t. l.

Vabimo vse prizadete, da se zglasijo na sedežu Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov v Trstu, Ulica Geppa 9 do dne 24. avgusta t. l. za vsa potrebna pojasnila.

Kmečka zveza
Zveza malih posestnikov

—«»—

Filmske predstave vladnega komisariata

Urad za predstave pri vladnem komisariatu bo predvajal drevi ob 20.30 na igrišču v Ul. Bonomea dokumentarni film «Tam gori na gorah» ter v Moraru ob isti uri dokumentarni film urada za predstave vladnega komisariata.

—«»—

Padec starke

Marija Marzari, 85 let stara ženica iz Ul. Belpoggio, je včeraj zjutraj šla na pokriti trg pri Sv. Andreju, a medtem ko je izbirala in premišljevala, kaj bi morala kupiti, je nerodno stopila in še nerodneje padla na tla.

Ker se je pritoževala nad bolečinami, so ji prisotni priporočili, da bi se odpeljala z zasebnim avtomobilom v bolnišnico, kar je ženska tudi storila. Da niso bile poškodbe lažjega značaja, so ženski povedali zdravniki, ki so jo pridržali na ortopedskem oddelku, kjer so ji ugotovili poleg izpaha desnega zapestja tudi zlom desnega ramena. Če ne bo komplikacij, bi morala starka okrevati v 20 ali 30 dneh.

S prognozo okrevanja v 20 dneh pa so v popoldanskih urah pridržali na II. kirurškem oddelku 57-letno Antonijo Cernecca vd. Russignan iz Milj, ki je v jutranjih urah 30. preteklega meseca padla po stopnicah stanovanja, pri čemer se je udarila v hrbet.

—«»—

Nezgodi na delu

30-letnemu Antoniu Di Druscu iz Ul. Ginnastica se je včeraj zjutraj pripetila nezgoda prav v njegovem skladišču v Ul. Molin a Vento, kjer mu je padel na roko precej velik železni drog. V spremstvu svojega znanca se je zatekel v bolnišnico, kjer je ostal s prognozo okrevanja v 30 dneh na ortopedskem oddelku.

Popoldne pa se je moral zateči v bolnišnico tudi 28-letni Felice Stefanucci iz Ul. Romagna, katerega so zaradi poškodb na prstih desne roke pridržali s prognozo okrevanja v 10 dneh na II. kirurškem oddelku.

Stefanucci, ki se je zatekel v bolnišnico z rešilnim avtomobilom Rdečega križa, je izjavil, da se je ponesrečil med delom v notranjosti železniške postaje pri Sv. Andreju. Hotel je namreč odklopiti železniški vagon, a mu je pri tem veriga stisnila roko ob kavelj.

—«»—

Operetne predstave na gradu Sv. Justa

Jutri ob 21. uri bo prva predstava operete «Pri belem konjičku». V raznih vlogah nastopijo: Nora Henjon, Hedy Fassler, Anna Campori, Elvio Calderoni, Glauco Scarlini, Lino Robi, Gualtiero Rispoli ter Carlo Campanini in Gianluigi Marianini. Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic.

RAZNA OBVESTILA

Prosvetno društvo «Zvezda» v Podlonjerju priredi v nedeljo 4. in v ponedeljek 5. avgusta tradicionalni ples mandrijerjev. Igrala bo domača godba. Vabljeni vsi!

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 1. avgusta 1957. leta se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 8 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 65-letni Franc Slamić, 69-letni Anton Rauber, 82-letna Marija Černovec vd. Rauber, 67-letni Romano Blasi, 64-letna Karmela Gregorič por. Nović, 84-letni Anton Tonzil, 79-letna Frančiška Kos vd. Langhammer, 79-letni Karel Depangher.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v avgustu

INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Zgornji Kjadin 1095 (Sv. Alojz); Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

Izpred tržaškega porotnega sodišča

Tudi včeraj zaslišani policisti so zanikali trpinčenje obtožencev

Toda obtoženci so jih spomnili na razne okoliščine ob zaslišavanju na policiji in jih ponovno obtožili krutega ravnanja - Danes zaslišavanje novih prič

Z včerajšnjo razpravo je sodišče končalo zaslišavanje policijskih organov. Sicer bodo še enega zaslišali v prvih dneh avgusta, vendar zaslišavanje tega ne bo po važnosti preseglo pričevanja dosedanjih funkcionarjev.

Včerajšnja razprava se je začela s pričevanjem inšpektorja Romea Rappa, ki je, kakor je sam izjavil, sodeloval pri preiskavi v zvezi s Trevisanovim umorom. Tudi on je potrdil vse podpisane zapisnike in da so bile izjave obtožencev prostovoljne.

Ker obtožence kakor tudi obrambo zanima, kateri izmed agentov je bil znan pod imenom «veverica», so inšpektorja prosili, naj bi to izpovedal. Pomagalo pa ni nič, ker je policijski funkcionar zanikal, da bi poznal kakega agenta, ki bi se skrival pod tem imenom. «Morda ga je kdo klical za šalo s tem imenom», je dodal, vendar se s tem ni rešil nadaljnjega zaslišavanja. «Veverica» je namreč sodeloval pri aretaciji Rapotza in ker je prav inšp. Rappo vodil ta del preiskave, bi moral vedeti za imena svojih sodelavcev.

Sicer to ne bi bilo težko ugotoviti, ker bi morali agenti, ki so izvedli kako aretacijo, podpisati poročilo o tem. In na tem poročilu bi moral biti tudi podpis agenta, ki ga obtoženci poznajo za «veverico».

Sicer je inšpektorja tudi Derin opozoril na «veverico» in pričo tudi javno obtožil, da ga je med zaslišavanjem tako udaril, da ga je podrl na tla.

Tož.: «Zakaj niste tega pojasnili pred preiskovalnim sodnikom?»

Derin: «Zato ker sem se bal. Poleg sodnikov je bilo tudi najmanj 10 agentov in vrhu tega nisem poznal postopka. Čakal sem na priložnost, ko bi o tem spregovoril pred tem sodiščem».

Amodeo: «Sicer je Derin to že pojasnil. Saj je jetniškemu pazniku, ki ga je po zaslišavanju spremil v celico, izjavil, da se ni upal govoriti».

Derin: «G. predsednik, inšp. Rappo je bil tudi prisoten, ko sem vse preklical.»

Preds.: «Pa prečitajmo vaš zapisnik!»

Derin: «Ne tega ni. Tedaj so mi celo zamašili usta».

«Vprašajte prosim, inšpektorja,» je nadaljeval Derin, «če so me kdaj peljali iz kvesture.»

Rappo: «Cez noč smo pošiljali na komisariate razne manj važne obtožence.»

Derin: «Tudi mene ste.»

Rappo: «Ne, izključujem to.»

Posledica tega zanikanja je bila, da je odv. Amodeo zahteval zaslišavanje novih prič in sicer agentov, ki so bili v nedeljo 30. januarja, ko so Derina pripeljali tja, dežurni na komisariatu v Ul. Giulia.

«Gospod predsednik,» se je nepričakovano dvignil Braini, «hotel bi odgovoriti državnemu tožilcu, ki mu tako leži na srcu zadeva v zvezi s preklicem pred preiskovalnim sodnikom. Kakšne rezultate sem dosegel jaz, ki sem tudi v prisotnosti dr. Grapponeja govoril o trpinčenju. Nobenih!»

Tedaj je predsednik prečital zapisnik o soočenju med Brainijem in policijskimi funkcionarji, v katerem piše dobesedno: «Podpisniki zapisnika Brainiju (ki jih je obtožil mučenja, op. ur.): Nihče od članov letečega oddelka ni položil roke na vas in kar ste izjavili, ste storili prostovoljno. Jaz, dr. Grappone, se celo spominjam te podrobnosti: ko so vas moji podrejeni vztrajno vabili, da bi govorili, sem jim jaz, pri čemer sem napravil gib z roko rekel: „Pustite ga! Če bo kaj priznal, bo moralo to biti prostovoljno!"».

Vsekakor zanimivo priznanje, kajti s tem je dr. Grappone indirektno potrdil, da so Brainija mučili, ker bi bil v nasprotnem primeru njegov namig in njegove besede nesmiselne.

Fontanot: «Ze ker ta gospod trdi, da ni nobenega tepel, moram povedati, da me je tepel skupno s Fertzom ter mi obrnil močno luč v oči, pri čemer je kričal: „Priznaj, zločinec!"»

Preds.: «Toda na zapisniku so le podpisi dr. Grapponeja in Ambrogija.»

Fontanot: «Ne prvi ne drugi nista bila prisotna. Bila sta Rappo in Fertz. Spominjam se, da je Rappo rekel nekemu močnemu mladeniču: „Pazi ti, ki imaš težke pesti, da mu ne pustiš znakov"».

Seveda je inšp. Rappo, kakor je bilo pričakovati, tudi tokrat zanikal, s čimer je razburil Brainija, ki je jezno vstal in zahteval pojasnila, s kakšno pravico ga je nazval z antiitalijanom in infojbatorjem.

Rappo: «Tega nisem rekel, ker ni bilo vzrokov.»

Braini (še bolj razburjeno): «Zakaj je tem gospodom dovoljeno, da vedno odgovarjajo z ne. Tudi jaz sem vedno odgovarjal negativno, a zaradi tega sem že nad 30 mesecev v zaporu».

Z narednikom vodnikom Enricom La Salo so hitro opravili, predvsem, ker ni vedel ničesar posebnega in še tega kar bi moral vedeti, se ni spominjal kot n. pr. ali je imel Rapotez kravato. Tega se ni spominjal, pa čeprav ga je Rapotez obtoževal, da ga je med zaslišavanjem dušil prav s kravato. Se hitreje so opravili z Giuseppom Origliom, edinim funkcionarjem ki ni bil obtožen, da je uporabljal silo. Isto velja tudi za nar. vodnika Pia Colavecchio, ki je podpisal poročilo nadrejenim, v katerem je navedel, da «se je prostovoljno usedel poleg priprtega Belicha in začel z njim prijateljski pogovor. Belich naj bi mu tedaj kot «bratu in prijatelju» priznal, da po zločinu ni mogel zaspati, da se je «pregrešil in da bo zato plačal», in ga vprašal, kaj bi moral narediti, da se reši. Končno mu je rekel naj ga pusti pri miru.»

Prišlo pa je na dan, da je bil pogovor 30. januarja, medtem ko je na poročilu datum 31., to je, ko je Belich vse preklical. Obramba je hotela vedeti, zakaj ta razlika v datumih, a sam predsednik je priznal, da je možno bilo to narejeno, ko je Belich izrazil željo, da vse prekliče.

Sodišče je nato začelo razpravljati o pričah, ki sta jih predlagala tožilec in obramba. Tožilec je zahteval zaslišavanje Bianche Del Negro, poročene Trevisan, ki naj bi govorila o «obljubi, da bi pokojni Giusto kupil kožuh Ravasinijevi». (Odv. Kezich: «Saj je Ravasinijevi obljubil, da se bo z njo poročil, pa se ni») ter policijskega agenta De Santisa, ki naj bi videl pod žimnico Rapotzeve postelje blago, ki je bilo ukradeno Trevisanu. Ta De Santis naj bi bil zaročenec ene izmed Rapotzevih sester.

Kot protiutež je odv. Stradella zahteval zaslišavanje vseh treh obtoženčevih sester, s katerimi bo dokazal, da tega človeka ni nihče poznal. Sicer je precej sumljivo dejstvo, je dodal odvetnik, da ta mož, ki je bil v službi pri policiji, vidi ukradeno blago in ne obvesti o tem poveljstva takoj, temveč čaka več let. Vse kaže, da se nekateri preveč drznejo igrati s sodiščem. O kožuhu pa je spregovoril odv. Morgera, ki sicer ni nasprotoval zaslišavanju Trevisanove, vendar je opozoril sodišče, da bi bilo njeno pričevanje prav brez vsakega smisla, ker je o tem predmetu že vse znano.

O teh zahtevah, kakor tudi o predlogih ostalih odvetnikov, se bo sodišče izjasnilo danes zjutraj v začetku jutranje razprave. Danes je na sporedu zaslišavanje 20 prič in pričakujejo, da se bo zato njihovo pričevanje precej zavleklo.

Preds.: Rossi, tož.: De Franco, zapisn.: Magliacca, odv. zas. stranke: M. Ferluga, obramba: odv. P. Sardos, Kezich, Stradella, Amodeo, Morgera in Presti.

—«»—

Prometni nezgodi

Nekaj minut po 12. uri je 18-letni Adriano Salvador iz Ul. della Guardia vozil z vespo s prikolico po Ul. Mazzini v smeri Nabrežja. Privozil pa je le do križišča z Ul. S. Lazzaro, kjer je prišlo do trčenja med njim in avtom.

Mladeniča ki se je pri padcu udaril v glavo, so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v tednu dni pridržali na II. kirurškem oddelku.

Na istem oddelku so osem ur kasneje sprejeli tudi 12-letnega Stellia Lubicha iz begunskega taborišča na Opčinah, ki je postal nedaleč od taborišča žrtev prometne nezgode. Otrok se je namreč vozil s kolesom, ko se je vanj zaletel z motorjem 17 let stari Giuseppe Sirotti iz begunskega taborišča v Padričah, ki je privozil po Proseški ulici.

Medtem ko je Sirotti obdržal ravnotežje je kolesar odletel na tla, pri čemer se je ranil po glavi in nogi ter se udaril v koleno. Ker ni izključeno, da ima tudi verjetne kostne zlome, so ga zdravniki sprejeli na II. kirurškem oddelku, kjer so mnenja, da bo moral ostati v njihovi oskrbi kakih 20 dni.

Vrenje med uslužbenci krajevnih ustanov

Novi protesti proti odklonitvi poenotenja plač

Pismeni vprašanji obč. svetovalca Radicha in pokr. svetovalca Luchesija

Vest, da je zakladni minister Medici odklonil poenotenje plač, je močno razburila prizadete uslužbence krajevnih ustanov, to je občin, pokrajinske uprave, podporne ustanove ECA ter umobolnice pri Sv. Ivanu. Kakor je znano, se zadeva vleče že od lanskega leta, ker so tako občinski sveti vseh občin na Tržaškem kakor tudi pokrajinski svet odobrili poenotenje plač uslužbencem, prefektura pa je te sklepe zavrnila, zaradi česar so se predstavniki prizadetih obrnili na Rim. Pravijo, da je o tem vprašanju govoril z notranjim ministrom in zakladnim ministrom te dni tudi tržaški župan, toda brez uspeha, ker je iz Rima prišla vest o odklonilnem stališču zakladnega ministra skoraj isti dan, ko je bil Bartoli v Rimu na raznih ministrstvih.

Prav gotovo je, da bodo prizadeti začeli ostro borbo in uporabili krepka sredstva, če to vprašanje ne bo v kratkem ugodno rešeno. Za stvar se namreč zanimajo tako sindikalni predstavniki kot predstavniki raznih političnih skupin in občinskih uprav, uslužbenci krajevnih ustanov pa so se že naveličali čakanja. Zaradi tega ni izključeno, da se bo v prihodnjih dneh začela stavka uslužbencev občinskih uprav, pokrajine in umobolnice pri Sv. Ivanu, če ne bo zakladni minister spremenil svojega stališča in odobril zadevnih sklepov občinskih svetov in pokrajinske uprave.

Vsekakor je stališče zakladnega ministra v nasprotju s stališčem notranjega ministrstva in z zakonitimi sklepi občinskih svetov in pokrajinskega sveta. Poleg tega pa naj omenimo, da je zakladni minister ob otvoritvi tržaškega velesejma izjavil, da bo vprašanje poenotenja plač uslužbencem krajevnih ustanov v kratkem ugodno rešeno. Spričo tega se zdi čudno sedanje odklonilno stališče zakladnega ministrstva.

V zvezi s tem sta občinski svetovalec KPI Radich in pokrajinski svetovalec Luchesi predložila županu oziroma pokrajinskemu predsedniku pismeni vprašanji.

—«»—

Ovire za gradnjo hiš INA-Casa odstranjene?

Vprašanje zidanja hiš ustanove INA-Casa se v Trstu že dolgo vleče, čeprav plačujejo uslužbenci redno prispevke, odkar je bil zakon o gradnji teh hiš raztegnjen na Trst.

V poslednjem času pa so nastale tudi težkoče, kajti po načrtih, naj bi stal vsak prostor v hišah, ki jih nameravajo zgraditi na Kjadinu, več kot določa zakon, ki urejuje delovanje ustanove INA-Casa. Zdi se pa, da so težkoče glede cene prostorov v hišah premostili, upoštevajoč posebno tržaško podnebje, to je burjo. Potemtakem naj bi ne bilo več nobenih ovir za dražbo za gradnjo prve skupine hiš.

Pomorski promet v avgustu

Povečano število ladijskih odhodov

Pričakujejo, da bo ta mesec odplulo 107 ladij, medtem ko jih je odplulo lani v avgustu 95

Predvideva se, da bo število rednih pomorskih zvez tržaškega pristanišča zabeležilo v avgustu občutno izboljšanje, saj bo po predvidevanjih tehnikov odplulo v avgustu 107 ladij, medtem ko je v avgustu 1956. leta odplulo le 95 ladij. Povečalo se bo število odhodov proti Levantu, Rdečemu morju, Perzijskemu zalivu, Srednji in Južni Ameriki, medtem ko se bodo nekoliko znižali odhodi proti zahodnem delu Sredozemskega morja, Severni Evropi in Severni Ameriki.

Število odhodov proti glavnim geografskim področjem bo naslednje (v oklepaju število odhodov v avgustu 1956): Jadransko morje - Sicilija - Malta, Tirensko morje - Španija 13 (14), Jadransko morje - Grčija - Turčija - Sirija - Libanon - Izrael - Egipt 46 (40), Jadransko morje - Afrika - Rdeče morje 14 (9) Jadransko morje - Perzijski zaliv - Indija - Pakistan - Daljni vzhod 10 (6), Zahodna in Severna Evropa 6 (7), Severna Amerika - Severni Pacifik 6 (5), Južna Amerika 6 (5).

V avgustu bo pričela delovati nova redna proga družbe I.Ge.Mar. proti Rdečemu morju in Perzijskemu zalivu, na kateri bodo proti vsakemu iz med omenjenih področij zabeležili po dva odhoda na mesec. Prvič bo v avgustu tudi odplula 8.000-tonska ladja «El Kuwait», ki bo šesta ladja pomorske družbe «Adria Lines» na progi proti Perzijskemu zalivu. Poleg tega je tudi nemška pomorska družba «Hansa» uradno sporočila, da bodo ladje na njeni progi proti Perzijskemu zalivu vozile redno enkrat mesečno. To se je sicer v praksi dogajalo že sedaj, vendar brez uradnega sklepa, katerega je družba sprejela šele sedaj, ker je zagotovljen tovor tudi za bodoče. Med zvezami z Daljnim vzhodom je treba omeniti še jugoslovanski ladji «Velebit» in «Sibenik». Prva bo odplula 20. avgusta proti Daljnemu vzhodu do Hong - Konga druga pa istega dne v kitajska pristanišča Sangri, Takubar in verjetno do Tien-Tsina.

RADIO

PETEK, 2. avgusta 1957

PRVI POSTAJA A

11.30 Lahka glasba; 12.00 Življenja in usode; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Operetne melodije; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Mozart: Koncert št. 3 v G-duru za violino in orkester; 18.30 Moški vokalni kvintet; 18.50 Bartok: Dva romunska plesa; 19.00 Orkester Melachrino; 19.15 Zena in dom; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Slovenska folklorna glasba; 20.50 Glasba za orgle Hammond; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.45 Lahka glasba; 22.00 Večerni pogovori Francesca Carneluttija; 22.15 Iz opernega sveta; 22.45 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

PRVI I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 17.00 Druga produkcija gojencev konservatorija «G. Tartini»; 19.15 Zvok in zdravje; 21.00 Simfonični koncert; 22.45 Igrata orkestra Stan Kenton in Kurt Edelhagen.

KOPER

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.
Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00.

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutranji koledar; 8.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Tisoč in en takt... pisan spored solistične in orkestralne glasbe; 14.30 Po domovini: Pismo iz Zagreba; 14.40 Zabavne melodije; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Veseli dečki igrajo; 15.40 - 17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Operni odlomki; 18.10 Od melodije do melodije; 19.00 Poje Narciso Parigi; 19.25 Lahka glasba; 19.30 - 23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00

7.30 Cicibanom, dober dan! (Eduard Petiška-M. Rode: Dve zgodbici o Tinčku); 8.05 Jutranji divertimento; 9.00 Utrinki iz literature - Couperus Vlekke: Dvojčka; 9.20 Revija narodnih pesmi in napevov; 10.10 Plesi v solistični glasbi; 11.00 Tisoč taktov zabavnih melodij; 11.45 Mladinska povest v nadaljevanjih — Anto Staničič: Mladi morski ropar - XX.; 12.00 Opoldanski operni spored; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing.

OB SEDANJI RAZPRAVI V PARLAMENTU

Kmečki delavci dobe pokojnino

Starostna meja 65 let - Prve pokojnine s prihodnjim letom

Včeraj so začeli v parlamentu razpravo o pokojnini kmetov in kmečkih delavcev. Ni bilo lahko doseči, da bi o tem začeli razpravljati že sedaj. Šele zadnji trenutek je bilo odloceno, da pride tudi to vprašanje na dnevni red sedanjega parlamentarnega zasedanja.

Vprašanje starostnega zavarovanja kmečkih delavcev in neposrednih obdelovalcev zemlje se vleče že več let. Toda vedno se je našel kakršen koli razlog, da so ta zakonski osnutek odložili. Do sedaj. In če niti do sedaj ne bi do tega prišlo, potem bi težko bilo mogoče rešiti to vprašanje do konca leta, da bi zakon začel veljati že s 1. januarjem. Vsi pa se tudi zavedajo, da bi vsaka odložitev razprave o tem pomenila dati priložnost za kake izpremembe sedanjega besedila, ki bi bilo na škodo prizadetih.

Zakonski osnutek je bil v razpravi pred parlamentarno komisijo, kjer so se po živahnih razpravah zedinili za sedanje besedilo. V okviru komisije je precej nevarno za kak nenaden spodrsljaj. Preozek je krog, ki o tem razpravlja. Zasedanja niso javna, oziroma vsaj se javnost ne zanima zanje v taki meri, kot je to mogoče ob parlamentarnih debatah, ko so vedno navzoči tudi novinarji, ki sproti obveščajo javnost. Laže se zasledijo kake mahinacije za kulisami, medtem ko je to v komisiji neprimerno teže, ali pa sploh ni mogoče.

Kljub temu pa se je nasprotnikom ureditve zavarovanja kmečkih delavcev le posrečilo, da so nekaj važnih predlogov, ki so bili v korist kmetov, odbili. Predvsem je bila zavrnjena zahteva, da bi se priznala pokojnina vsem, ki na kmetiji delajo, moškim in ženskam, ko dosežejo 60. oziroma 55. leto starosti. Posrečilo se je sicer odbiti nasprotni predlog, da bi začeli plačevati pokojnino šele čez 15 let, kot so predlagali Bonomi in drugi. Obveljal je predlog, da se bo začela pokojnina izplačevati že 1. januarja prihodnjega leta. Toda zvišana je bila starostna meja za uživanje pokojnine na 70. leto.

Vprašanje starostnega zavarovanja kmečkih delavcev in neposrednih obdelovalcev zemlje je zavzelo zadnja leta zelo širok razmah. Saj ni niti čudno, ko pa je prizadetih več kot 5 in pol milijona delavcev. Po vsej državi so ti delavci. Lahko rečemo, da je vsa dežela zainteresirana pri tem. Po trditvah predsednika neposrednih obdelovalcev zemlje ni moč obravnavati kmečkih delavcev z enakim merilom kot delavce v industriji. To pa iz razloga, ker je kmetijstvo premalo donosno, čeprav živi 41 odst. prebivalcev od dohodkov iz kmetijstva.

Kaj kočljiva je tudi zadeva starosti, ko doseže kmečki delavec pravico do pokojnine. Levičarski poslanci so se zavzemali za to, da bi se uveljavilo pri kmečkih zavarovancih prav enako načelo glede tega, kot velja za ostale delavce v industriji, to je 60 let. Vendar pa niso s tem svojim predlogom uspeli. Zastopniki delodajalcev so pa to pobijali in uspelo jim je zvišati starostno mejo na 65. leto. To je tudi predlog parlamentarne komisije. Težko, da bi se moglo to še kaj spremeniti. Je pa to nekoliko nevarno, ker se s tem ustvarja precedens za ostale zavarovance. Morda tiči prav v tem vzrok, da so se poslanci večine tako silno zavzemali prav za to, da se starostna meja zviša.

Ni še rešeno vprašanje zavarovanja ženske delovne sile, ne zavarovanje zaradi invalidnosti in še več je vprašanj, ki jih bo treba v bližnji prihodnosti rešiti. Samo če pomislimo na uspeh, ki so ga dosegli prav ti, ki so tudi sedaj prizadeti glede bolniškega zavarovanja, ki je bilo predlanskim urejeno. Čeprav ni urejeno na najbolj idealen način, čeprav še pravzaprav nič kaj dobro ne deluje, toda nekaj uspeha pa je le.

In ako upoštevamo, da je to v deželi, kjer je prav agrarno gospodarstvo urejeno popolnoma ali pa skoraj po načelih, ki so še iz fevdalne dobe, moremo imeti ta uspeh in nekaj prejšnjih za veliko zmago kmečkega delavca. Preveč je še tistih, ki živijo na račun žuljev delovnega človeka, ki uživajo sadove truda drugega, in prevelik vpliv imajo v sedanji družbi, da bi se moglo uveljaviti načelo: Zemljo tistemu, ki jo obdeluje!

Scena iz filma «Samo ljudje», ki ga je režiral Bauer, ki pa ni doživel kdove kakšnega uspeha. Na sliki Tamara Miletič in Olivera Markovič

DOSEDANJI OBRAČUN PULJSKEGA FESTIVALA

Prodoren uspeh filma «Pop Ćira i pop Špira»

Bojan Stupica pa s svojo «Mrežo» ni zadovoljil

Ko smo zadnjič pisali o prvih predstavah na IV. jugoslovanskem filmskem festivalu v Pulju, smo ugotovili, da je režiser Bauer s svojim filmom «Samo ljudje» malone pogorel. Nič bolje se ni obnesel slovenski režiser Stupica, ki je režiral film «Mreža» v produkciji črnogorskega podjetja «Lovćen». Ko so v torek predvajali v puljski Areni ta film ga je publika sprejela zelo hladno in to iz več razlogov, kajti film, ki se v začetku začenja kot socialna drama, se v kratkem prevrže v zelo zapleteno ljubavno zgodbo, ki se konča v čudni zmesi, za katero bi niti ne mogli reči, kaj je režiser Stupica s svojimi nemogočimi konstrukcijami in čudovito fantazijo hotel prikazati.

Ce pa Stupica ni uspel, je uspel režiser filma «Ceveljčki na asfaltu», ki ga je publika z navdušenjem sprejela. Film je bil sicer predvajan že pred festivalom in že tedaj ga je kritika dobro ocenila, vendar ne z tolikšno pristnostjo in neposrednostjo, kot ga je sprejela publika v puljski Areni v torek zvečer, kar je pa povsem razumljivo, saj je široko občinstvo po navadi mnogo bolj dostopno za dogodke malih igralcev na odru, oziroma platnu kot pa so dostopni in dojemljivi strokovni kritiki, ki pač ocenjujejo vsako sliko, vsako epizodo s povsem kritičnega zornega kota.

Tudi Vodopivčev kratkometražni film o Plitvičkih jezerih je bil dobro sprejet, kar pa ni nič čudnega, saj je Franjo Vodopivec zares mojster kamere kakor tudi strokovnjak v iskanju pokrajinskih lepot in v njihovem prikazovanju. Plitvice pa so prav gotovo eden najlepših predelov Jugoslavije. In če te komponente združimo, smemo reči, da je ta kratek film dejansko že pesniški dogodek. To velja kot do skrajnosti skrčena ocena torkovega programa na letošnjem jugoslovanskem filmskem festivalu v Pulju. Nekaj več pa moramo spregovoriti o nepričakovanem presenečenju, ki ga je doživela režiserka Soja Jovanović, ki je predstavila občinstvu svoj film «Pop Ćira i pop Špira» po Sremčevem romanu v produkciji beograjskega podjetja «Avalafilm».

Film «Pop Ćira i pop Špira» je bil ocenjen kot eden najboljših dosedanjih jugoslovanskih filmov nasploh. Kritik beograjske «Politike» pa je o njem zapisal sledeče: «Občinstvo je v trenutkih občutilo, kot da igralci govore drugače kot bi se v Sremčevem jeziku moralo govoriti. Posamezniki so celo očitali režiserjevi stilistični zamisli, vendar so vse te pripombe le neznatne v primeri z mogočnim vtisom popolnega uspeha. Kot bi v rokah držali album davnih spominov, s katerega listov so se v svoji ljubkosti oživljali portreti daljnih dragih sorodnikov — tako so gledalci spremljali film. Doživeli so ga vprav tako, kot se mora doživeti vsaka človeška iskrenost in nežnost v pesem zlite zgodbe o našem preteklem svetu, ki je preveč dober, da bi njegove napake mogli vzeti za zlo».

«Neznatna pomota v vrstnem redu projekcije — nadaljuje «Politikin» kritik — bi bila lahko spravila v nevarnost razpoloženje gledalcev in ga usmerila drugam, vendar ni mogla pokvariti razpoloženja v puljski Areni. Janaki tega filma so se tako gotovo obnašali in obvladali našo psihologijo, da je bila vsaka neprijetnost izključena. Po predstavi pa so tudi oni, o katerih se do tega večera tako rekoč niti ni slišalo, vstopili tako rekoč v vsak festivalski razgovor, v predvidevanja in prognoze, tako da se o njih govori več kot o katerem koli dosedanjem filmu. Prva žena-režiser Soja Jovanović je s tem postala glavni režiser, ki ga že sedaj beležijo v vrsto favoritov in to celo na vrh seznama. V trenutku so zbledeli ne preveč prijetni spomini nanjo iz filma «Sumljiva oseba», ker je bil njen popoln triumf z novim filmom tako močan... da se tudi občinstvo veseli uspeha... Ta uspeh pa so si vsi želeli, kajti kdo bi se ne mogel veseliti vsega, kar je dobrega v tej naši komaj začeti, za ljudi pa tako važni umetnosti.»

«Se v Areni — zaključuje recenzent — v času predstave, kakor tudi pozneje so ljudje iskali programe, da bi iz njih zvedeli za imena igralcev v filmu...» Uradna žirija ni predvidevala nagrade za film v celoti. To nagrado pa je občinstvo soglasno že na predstavi dodelilo novemu filmu «Pop Ćira i pop Špira».

Ker že govorimo o jugoslovanskih filmskih uspehih in neuspehih, bomo na koncu zabeležili še sledečo vest. Šef zagrebškega študija za risani film Ivo Šoten je izjavil, da produkcija zagrebškega podjetja «Zagreb-films», ki izdeluje risane filme, vzbuja splošno zanimanje tako doma kot v inozemstvu. Podjetje «Zagreb-film» je že sklenilo sporazum s podjetjem «Croatia» pogodbo za prodajo licence jugoslovanskih risanih filmov v skupnem trajanju sto minut. Pred podpisom pa sta tudi sporazuma z neko ameriško televizijsko družbo ter z neko agencijo iz Frankfurta v Nemčiji. Ameriška televizijska družba namerava odkupiti več jugoslovanskih risanih filmov za ZDA. Nemško podjetje pa naroča serijo šestih filmov za Zapadno Nemčijo. Sicer pa je zagrebško podjetje nekaj svojih del že prodalo v ZDA, na Češkoslovaško in v Francijo, verjetno pa bo podpisana pogodba tudi z Italijo. Do konca leta bo isto podjetje izdelalo še štiri risane filme zabavnega značaja, in sicer «Lažnivi kanarček», «Abrakadabra», «Rdeča svetilka» in «Samotar».

—«»—

Ljubezen na prvi pogled

Priznana «kraljica» ameriških žeparjev 43-letna Mod Green, ki je prebila mnogo let v zaporu, se je pred kratkim poročila z detektivom velike trgovske hiše. Sedanja mož in žena sta se seznanila v veleblagovnici, ko sta bila vsak pri svojem poslu. V trenutku ko je namreč Mod hotela nekaj ukrasti, jo je zalotil detektiv. Po poroki sta oba izjavila časnikarjem, da je bila to prava «ljubezen na prvi pogled».

Šolske takse so povišali

Z novim šolskim letom se bodo šolske pristojbine povišale. Ministrstvo za prosveto je na podlagi zakona iz leta 1954 izdalo novo uredbo glede šolskih taks. Ministrstvo obrazložuje svoj sklep s tem, da bo s tem omogočeno finansirati zidanje več šolskih poslopij v državi. Zdi se pa, da je to povišanje le prvo v vrsti nadaljnjih postopnih višanj v prihodnjih šolskih letih.

Z novim šolskim letom bodo veljale naslednje šolske pristojbine:

NIZJA SREDNJA SOLA: Sprejemni izpit 150 lir, vpis 1500 lir, obisk v posameznih razredih 250 L, izpit za pripust v višji razred 300 lir, končni izpit 350 lir.

VISJA GIMNAZIJA IN KLASICNI LICEJ: Vpis 1500 lir, obisk za posamezni razred 7000 lir, izpit za pripust v višji razred v gimnaziji 1500 lir, na liceju 3000 lir, zrelostni izpit 6000 lir.

REALNA GIMNAZIJA: Vpis 1500 lir, obiskovanje posameznega razreda 7000 lir, izpit za višji razred 1500 lir, zrelostni izpit 6000 lir, izpit o splošni izobrazbi za vpis v agrarno fakulteto 1500 lir.

UCITELJISCE: Vpis 1500 lir, obiskovanje razreda 5000 lir, izpit za višji razred 1500 lir, usposobljenostni izpit 3000 lir, diploma 1500 lir.

SREDNJA TEHNICNA, KMETIJSKA IN INDUSTRIJSKA SOLA: Vpis 500 lir, obisk razreda 1200 lir, končni izpit 600 lir, diploma 600 lir.

TRGOVSKA SOLA: Sprejemni izpit 500 lir, vpis 500 lir, obisk razreda 2200 lir, izpit za višji razred 500 lir, končni izpit 600 lir, diploma 600 lir.

SREDNJA TEHNICNA, POLJEDELSKA, INDUSTRIJSKA IN TRGOVSKA SOLA: Sprejemni izpit 1500 lir, vpis 1500 lir, obisk razreda 4500 lir, izpit za višji razred 1500 lir, usposobljenostni izpit 1500 lir, usposobljenostna diploma 3000 lir.

NIZJA GOSPODINJSKA SOLA: Sprejemni izpit 350 lir, vpis 350 lir, obisk razreda 1700 lir, izpit za višji razred 400 lir, končni izpit 400 lir, diploma 400 lir.

VISJA GOSPODINJSKA SOLA: Sprejemni izpit 500 lir, vpis 500 lir, obisk razreda 2200 lir, izpit za višji razred 500 lir, usposobljenostni izpit 1000 lir, diploma 600 lir.

NIZJA STROKOVNA SOLA: Diploma 250 lir.

VTISI TRŽAČANKE, KI JE POMAGALA GRADITI NOVO CESTO

Z mladinsko brigado v Brkinih

«Po končanem delu smo odšli domov, da povemo tudi drugim, kako lepo in veselo je življenje v brigadi»

Vozimo se iz Kopra proti Brkinom V avtobusu nas je okoli štirideset. Ogledujemo si okolico, zraven pa veselo pojemo. Kdo bi nam zameril! Lepe misli nam blodijo po glavi; misli o delu in zabavi, misli o vsem, s čimer se bomo kmalu spoznali. Kakšni bodo ljudje, kakšna bo družba, kakšno delo? Vprašanje za vprašanjem prihaja v ospredje. Na nje še ni odgovora Saj bomo kmalu tam in takrat nas bodo oni, ki so tam že nekaj dni, upoznali s pravicami in dolžnostmi vsakega brigadirja.

Ilirska Bistrica. Avtobus vozi kar dalje. Končno smo dospeli v prijazno vasico — na Prem. Pred našimi očmi so se zgrinjali obširni sadovnjaki, pašniki in lepo obdelane njive. Na majhnem gričku smo ugledali grad. Tu bo torej odslej naš dom! Tako smo mislili, ko smo s počasnimi koraki stopali po stezi proti gradu. Na dvorišču sta nas sprejeli brigadi Pinka Tomažiča iz Pirana in Moše Pijadeja iz Kranja. Za pozdrav in dobrodošlico nam je komandant štaba, tov. Troha, spregovoril nekaj besed in sprejeti smo bili s prisrčnim minerskim pozdravom.

Po večerji sta nam brigadi priredili sprejem ob tabornem ognju. To življenje, ki smo ga prej poznali le iz pripovedovanja starih brigadirjev, se je sedaj zgrnilo pred nami. Iz obrazov vseh je sijalo veselje, mlada srca so nam vriskala ob prasketajočem ognju. Vneto in z vso pozornostjo smo sledili pestremu in veselemu programu. Ta je bil res izbran in lepo izdelan. Saj nismo pričakovali nobene umetnosti. Prevzela nas je preprostost, sproščenost, tako, da smo se počutili že prvi večer domače med novimi brigadirji. Toda kmalu je bilo tega konec, rog je zatrobil, počitek. In tako smo veseli in nasmejani odšli spat. Vedeli smo, da nas naslednji dan čaka novo življenje — delo. Zato smo se hoteli čimbolj odpočiti, da bomo že prvi dan pokazali čimveč dobre volje in veselja do dela, saj so naše moči še nove in sveže.

Že naslednje jutro smo skupno z ostalimi brigadami odšli na delo. Večina je kaj kmalu krepko vihtela kramo ali nalagala in vozila samokolnice in s tem pokazala, da dijaki ne vedo držati v rokah le pero in svinčnik, ampak tudi kramp in lopato. Ostali niso hoteli zaostajati in se kmalu k temu privadili. V začetku je bilo malo hudo, posebno za tiste, ki niso bili vajeni žuljev in hrapavih rok. Potem pa smo na vse to pozabili. Mislili smo samo na to, kako bi čimveč naredili, kako bi si delo razdelili in tako pomagali svoji brigadi k večjemu uspehu. Vsak je dal od sebe kar je mogel. Po prvih desetih dneh je naša brigada — Tone Tomšič postala prvič udarna. To je bilo veselja! Bilo je to naše največje zadoščenje in plačilo za trud, ki smo ga vložili v teh nekaj dneh. Vsak v sebi je sklenil, da bo sedaj, ko se bliža konec, dal od sebe še več, saj bo potem imel se mesec dni časa za počitek in zato, da se naužije sonca, vode, igre... In res. Normo smo vsak dan presegali za 50, 70, 100 in tudi 130 odst. Naše delo in prizadevanje ni bilo zaman. Na dan odhoda je bila naša brigada, kot tudi Kosovelova, že drugič proglašena za udarno. Tudi posamezniki so dosegli lepe uspehe. Imeli smo okoli 10 udarnikov, ostali pa so bili skoraj vsi pohvaljeni.

Čeprav je bilo delo precej naporno, nam bodo ti dnevi ostali v trajnem spominu. Poleg dela in drugih dolžnosti ni manjkalo zabave. Vsi popoldnevi, ki smo jih preživeli skupaj ob reki ali pa v senci za gradom in vsi večeri, ko smo se zbrali ob tabornem ognju, so vredni besede. Prav tu smo se lahko spoznavali tu smo med seboj izmenjavali izkušnje. Dan za dnem — ko smo se zbirali v krogu na travi, ali pa pri mizi v senci košatega drevja — je mineval v veselem razpolozenju.

To življenje se je ponavljalo iz dneva v dan: od ranega jutra, ko smo v vrstah odkorakali z dvorišča, pa do večera, ko smo trudni in zaspani legali na pograde. Komaj sedaj vem, koliko izkušenj sem si nabrala v tem kratkem času. Najbolj me veseli to, da lahko rečem, da sem tudi jaz pomagala pri izgradnji te ceste, ki bo za tamkajšnje ljudi tako velikega pomena. Enako važno se mi zdi tudi to, da sem spoznala nove ljudi, nove obraze. A tudi starim prijateljem sem na novo pogledala v dušo. Iskala sem vedno nova doživetja in se tako duševno krepila.

Poleg pestrih večerov doma smo imeli zabavo tudi v okoliških vaseh. Neko nedeljo smo odšli v Košano. Naš namen je bil, da tudi kmečkim ljudem prikažemo naše življenje v brigadi. S staro, domačo narodno pesmijo in z raznimi sličicami iz brigadirskega življenja smo osvojili srca vseh onih, ki so nas razumeli ali vsaj skušali razumeti.

In še več je bilo takih lepih uric, ko smo se razvedrili, ko smo delo pustili ob strani in se bo sitega razigrali. Vsega tega nam nihče ni omejeval, ker smo bili potrebni dobre volje in veselja, a vedeli smo tudi, da se ob času dela trdo oprimemo svoje naloge, ki jo vemo tudi do konca izvesti. Nismo marali tako imenovanih «zabušantov»; nasprotno, budili smo jih k delu. Niso hoteli ostati v sramoti.

Že zgodaj zjutraj, ko smo odhajali na delo, je pesem donela v mraku, saj je bila še trdna noč. In opoldne, ko smo se trudni vračali prot domu, nam je pesem bolj počasi merila korak.

In pesem nas je spremljala tudi na poti, ko smo se po dvajsetih dneh vračali domov. Čeprav je bil zadnje dni ze marsikdo zares truden, je bilo slovo vendarle težko. Po licu je spolzela solza, ko smo si segli v roke in v hipu smo se spomnili vseh lepih dni, ki smo jih preživeli skupaj. Ostal je le spomin na lepe Brkine, na obširne sadovnjake, na travnik za gradom. In končno je ostal spomin tudi na ljudi, ki so nam v srcu neizmerno hvaležni, a nam tega z besedo ne vedo izraziti. Spet smo sedli v avtobus in se po isti poti odpeljali domov, da povemo tudi drugim, kako lepo in veselo je življenje v brigadi.

BRIGADIRKA IZ TRSTA

Na Kitajskem terjajo poplave veliko zrtev. Zato ni čudno, da z vsemi silami skusajo odstraniti te nevarnosti. Tu vidimo množico ljudi pri kopanju struge, po kateri po tekla voda reke Huai, ki tako pogosto prestopa bregove. Delo je velikansko in zaradi pomanjkanja strojev, opravlja delo le fizična sila Kitajcev

POMENEK O JEZIKU

NI PRAVILNO:

Prišel je mesto njega Mesto knjige so mu dali pero. Razžalili so jo, mesto da bi jo potolažili.

Mesto namesto

PRAVILNO JE:

Prišel je namesto njega. Namesto knjige, so mu dali pero. Razžalili so jo, namesto da bi jo potolažili.

* * *

NI PRAVILNO:

Na merodajnem mestu se niti ne zganejo. Merodajni krogi so prepovedali. Vendar bi morale merodajne oblasti poseči vmes!

Merodajen odločilen

PRAVILNO JE:

Na pristojnem mestu se niti ne zganejo. Odločilni krogi so prepovedali. Vendar bi morale pristojne (odločilne) oblasti poseči vmes!

* * *

NI PRAVILNO:

Zemlja se je vdrla na cesto. Tatovi so ponoči udrli v stanovanje. Debele solze so se ji vdrle po licu. Kar naenkrat se mu je vdrla kri iz nosa.

Udreti vdreti

PRAVILNO JE:

Zemlja se je udrla na cesto. Tatovi so ponoči vdrli (vlomili) v stanovanje. Debele solze so se ji udrle po licu. Kar naenkrat se mu je udrla kri iz nosa.

* * *

Koriera je kambirala orarjo. Včeraj smo fruštkali forte fino mortadelo. Nič se ni ofendirala. So teli imet režon, a niso nanka imeli permeša, in so dobili multo.

«Lepa» slovenščina

Tako bi bilo, če bi dobesedno vzeli rek «Iz oblakov je padel.»

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Psitakoza ali papigovka

Od časa do časa vznemirjajo ljudi razna poročila o nevarnosti tako imenovane psitakoze ali papigovke. Temu je vzrok opazovanje, da je tudi domača perutnina, kot so golobje, kokoši in race, lahko nosilec povzročitelja papigovke ali pa temu virusu podobnega povzročitelja bolezni.

Povzročitelj psitakoze (izhaja od besede psittaciformes-papige) je posebne vrste virus, ki so ga istočasno, nezavisno drug od drugega odkrili trije znanstveniki, in sicer Nemec Levinthal ter Angloamerikanca Coles in Lillie. Po njih imenujemo elementarna telesca psitakozinega virusa tudi L-C-L-telesca.

Virus spada v skupino, kateri prištevajo tudi povzročitelja neke posebne vrste spolne bolezni, ki ji pravimo lymphogranuloma inguinale. Medicina govori o psitakozi in ornitozi. Razlika med obema bolezenskima pojmoma je važna v epidemiološkem ter prognostičnem pomenu. Pod psitakozo razumemo tisto obolenje papig in človeka, ki ga prenašajo papige, medtem ko prenaša ornitozo perutnina. Tudi ni ornitoza za človeka tako nalezljiva in zločesta, kot velja to za psitakozo.

Virusi skupine psitakozalimfogranulom so, če jih obarvamo, vidni pod mikroskopom, so okrogle oblike ter se razmnožujejo le v živem tkivu.

Za proučevanje psitakoze je važna razširjenost bolezni v posameznih deželah ali kot temu pravimo epidemiologija. Psitakoza je doma v mnogih deželah, najbolj je razširjena v Združenih državah Amerike ter v Avstraliji, a tudi v Evropi ni redka. Tik pred drugo svetovno vojno so našteli na pr. v Nemčiji pri ljudeh okrog 200 primerov, ki so se večinoma končali smrtno. Med vojno je bolezen skoro popolnoma izginila, ker se je reja papig izredno omejila. Zadnje čase se je pojavilo v Evropi zopet nekaj novih obolenj, tako so zabeležili v Zapadni Nemčiji v prvem četrtletju lanskega leta 50 primerov.

Ornitoza je zelo razširjena med ameriškimi golobi. Statistike pravijo, da je v Ameriki 50 odst. golobov inficiranih z virusom ornitoze, kljub temu pa je bilo lani v Ameriki prijavljenih le 136 ludi, ki so oboleli za ornitozo. To je, če pomislimo, da je v Ameriki zelo veliko golobov, razmeroma majhno število.

Zdi se pa, da ornitoza pri ljudeh v Evropi zadnje čase narašča. Morda je temu vzrok natančnejša diagnoza. Ker ornitoza nastopa pri človeku le v lahki obliki, nima obolenje večjega pomena. Drugače je s psitakozo, kjer mora biti zdravnik s prognozo (razvoj in konec bolezni) izredno previden. Smrtnost je bila do nedavna velika: 20 do 30 odstotkov in šele v novejšem času, ko so uvedli v zdravljenje aureomicin in teramicin, je dobila medicina tudi proti tej bolezni uspešno sredstvo.

Bolezenski znaki so pri človeku, ki oboli za papigovko, kaj različni. Zato se ne smemo čuditi, če se obolenje v začetku zamenja z netipično gripo ali pljučnico in tifusom. Bolezen se prične s povišano telesno temperaturo, težavami, ki sličijo na gripo ter srčnimi motnjami. Končna razpoznava bolezni je navadno možna le s kompliciranimi laboratorijskimi metodami. Človek naleze psitakozo (isto velja tudi za ornitozo) z vdihavanjem delcev blata in drugih izločkov obolele papige. Pri psitakozi-ornitozi obstaja tako imenovana infekcijska imuniteta, dotični organizem je imun, kar pomeni, da je postal nedovzeten za infekcijo, pač pa skriva že nekje v organizmu povzročitelja.

Ker zaščitno cepljenje za sedaj ne pride v poštev, se moramo pri preprečevanju psitokaze ravnati po veterinarsko-policijskih ukrepih. Vse prodajalnice ptic in zlasti papig naj bodo pod stalnim nadzorstvom, obolele papige je treba takoj pokončati, ljudi pa poučiti, da papige prenašajo nevarno bolezen.

MOTORIZACIJA V ITALIJI

Na italijanskih cestah 1,5 milijona avtomobilov

Iz drobne knjižice «Avtomobil v številkah» za leto 1957, ki ga izdaja zveza ANFIAA, navajamo nekaj številk o motorizaciji Italije. Podatki veljajo za konec preteklega leta. Po podatkih iz te knjižice izhaja, da je italijanska avtomobilska industrija izdelala lani 315.793 avtomobilov, od katerih je bilo 279.713 osebnih in 36.080 tovornih avtomobilov. V letu 1955 pa je italijanska industrija izdelala skupno 268.756 avtomobilov. Kar se primerjave z drugimi najvažnejšimi proizvajalci avtomobilov v svetu tiče, se je Italija povzpela lani na šesto mesto, in sicer za ZDA, ki so izdelale 6.900.000 avtomobilov, za Zapadno Nemčijo z 1.072.500 avtomobilov, Veliko Britanijo z nekaj nad milijon avtomobilov, Francijo z 800.000 avtomobili in Kanado, ki je v lanskem letu vrgla na trg 472.366 avtomobilov. Danes kroži po italijanskih cestah 1.434.067 avtomobilov, tako da pride po en avtomobil na 34,3 prebivalca. Največ avtomobilov je v pokrajini Vercelli, kjer pride en avtomobil že na 12 prebivalcev, sledi nato Turin s 15,07, Milan 17,01 in Rim 18,06 prebivalca na avtomobil. Na dnu lestvice je provinca Enna s 150,4, za njo Nuoro s 141,03 in Potenza s 128,3 prebivalca na en avtomobil. V preteklem letu je Italija izvozila 87.034 avtomobilov, in sicer 78.398 osebnih in 8636 tovornikov. Največ vozil je seveda šlo v Evropo, dočim se v zadnjem času opaža precejšnji promet tudi v ZDA. Če pa vzamemo lanski izvoz avtomobilov v povprečju z izvozom iz prejšnjega leta, vidimo, da se je to povprečje zmanjšalo, pa čeprav za komaj pol odstotka.

Motornih koles in ciklomotorjev je italijanska industrija vrgla na trg lani 602.000 in danes kroži po italijanskih cestah že skoraj 3 milijone motorjev. Tako da pride po eno motorno kolo že na 16,8 prebivalca.

Kar se tiče cestnega omrežja, izhaja iz prej omenjene brošure, da je v Italiji 24.920 km državnih cest, v gradnji pa je nekaj nad 100 km državnih cest. Pokrajinskih in občinskih cest pa je za 44.486 km. Na teh cestah je bilo v lanskem letu 166.220 avtomobilskih nesreč s 6796 mrtvimi, medtem ko je bilo v prejšnjem letu 139.754 nesreč s 5752 mrtvimi. Iz iste brošure posnemamo tudi sledeče: v letu 1956 je vsa svetovna avtomobilska industrija vrgla na trg 11 milijonov 336.458 avtomobilov, dočim kroži po vseh cestah v svetu že 102.765.916 vozil, od katerih je osebnih avtomobilov 78.807.747.

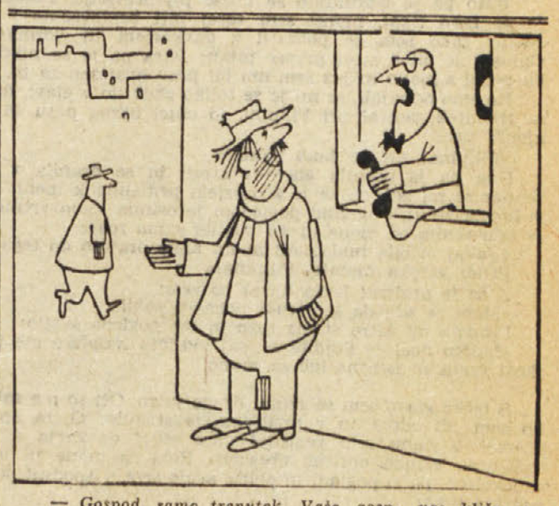

— *Gospod, samo trenutek, Vaša gospa vas kliče...*

Goriško-beneški dnevnik

Seja občinskega upravnega odbora

V Štandrežu bodo odprli poštni urad

Dr. Poterzio obrazložil zakonski osnutek o prosti coni - Župan predlaga povišanje enega izmed občinskih upravnih poslopij

Zadnja seja goriškega občinskega odbora, ki je bila v sredo zvečer, je bila precej dolga, ker je obsegala vrsto vprašanj. Dr. Poterzio je najprej prečital zbranim odbornikom zakonski osnutek o podaljšanju proste cone v Gorici, ki ga je pred kratkim odobrila peta senatna komisija. Dr. Poterzio je tudi obrazložil točke o kontingentih blaga in dal pojasnila glede uporabe istih.

Nato je župan dr. Bernardis sprožil vprašanje razširitve drugega občinskega poslopja. Kot znano bo namreč v kratkem dograjena stavba na dvorišču občinske palače, ki bo sprejela predvsem matični urad, ki je sedaj stisnjen v spodnjih prostorih stare stavbe. Župan je izjavil, da bi bilo potrebno povišati za eno nadstropje tudi pritlično poslopje, v katerem je sedaj ekonomat občine, ker bi tako v prvem nadstropju našli prostor za občinsko dvorano, v kateri bi se sestajali občinski svetovalci in za morebitne druge urade, ki so sedaj drugod.

Odborniki so zatem odobrili vrsto ukrepov manjše važnosti. Med drugim so sklenili, da goriška občina pristopi k državni organizaciji sveta evropskih občin. Določili so tudi vsoto milijon lir za nabavo potrebnih aparatov za šolski zobozdravniški ambulatorij. Svoj pristanek so nato dali tudi za izplačilo 3. milijonov lir trgovinam, ki so v aprilu, maju in juniju dobavljale prehrambene artikle zavodu O. Lenassi.

Ko so nato razpravljali o potrebi ustanovitve dveh novih poštnih in telegrafskih podružnic v dveh mestnih četrtih, za kateri se je izrekla tudi poštna uprava, so bili odborniki mnenja, naj bi se najprej odprla poštna podružnica v Standrežu, kjer je potreba po poštni službi zelo občutna, kasneje pa bodo odprli poštno podružnico tudi v Stražicah.

Končno so odborniki razpravljali še o nekaterih vprašanjih notranje - upravnega značaja in se poslovili od župana, ki je odšel na krajši počitek.

—«»—

Po sporazumu v Rimu

V nedeljo sestanek uslužbencev del. zadrug

V sredo popoldne so se na pokrajinskem uradu za delo v Gorici sestali sindikalni predstavniki uslužbencev v delavskih zadrugah in pa predstavniki delavskih zadrug iz Trsta.

Udeleženci sestanka so skušali na osnovi uspelih pogajanj v Rimu doseči tudi v okviru naše pokrajine sporazum po dolgi borbi, ki jo vodijo uslužbenci delavskih zadrug za poenotenje mezd in v zvezi s tem za izboljšanje, odnosno ureditev celotne mezde posameznega uslužbenca.

Po dolgi diskusiji, v kateri so predstavniki zadrug obrazložili predlog, ki ga je dal njihov predsednik, so sindikalni predstavniki sklenili, da bodo še preden bodo predložili svoje protipredloge, seznanili prizadete uslužbence s predsednikovimi ponudbami.

Zaradi tega tudi se bodo v nedeljo 4. avgusta ob 10. uri sestali v Gradiški vsi uslužbenci delavskih zadrug iz naše pokrajine in bodo skupno pregledali predsednikove predloge ter izdelali svoje stališče.

***

Goriška Zveza industrijcev je obvestila vse tri sindikalne organizacije v Gorici, da so njihovi predstavniki pripravljeni sestati se s sindikalnimi predstavniki prihodnji teden in skupaj obravnavati zahteve delavcev po izboljšanju mezd za akordno delo in povečanju procentov.

—«»—

Včeraj so zabeležili na goriškem letališču najvišjo temperaturo 28,4 stop. Celzija, najnižjo pa 17,8 stop. Celzija.

Na goriškem zelenjadnem trgu

V štirih dneh prodali nad 50 stotov gob

Že dolgo let ni bilo na goriškem zelenjadnem trgu na Korzu Verdi toliko gob, kakor ta teden. Deževje v juliju je bilo kot nalašč za raznovrstne gobe, predvsem za jurčke, po katerih najraje segajo naše gospodinje. Gobe so prinesli prodajalci iz Beneške Slovenije, Brd in seveda z onkraj meje, Panovca in bližnjih gozdov. Cena gob je bila vse od ponedeljka do danes od 300 pa do 500 in tudi do 600 lir kg.

Tržni komisar Nardini je imel polne roke dela, da je gobe dobro pregledal; brez njegove vednosti namreč ne gre nobena goba v prodajo. Oblasti stalno opozarjajo prebivalstvo, naj ne kupuje gob pri osebah, ki jih prodajajo po hišah, ker je bilo lansko leto več primerov zastrupitve.

Doslej so na trgu prodali nad 50 stotov gob in zdi se, da jih bo prihodnje dni na prodaj še večja količina. Prodajalke zelenjave pa tudi mesarji se zaradi tega precej razburjajo, kajti gospodinje hočejo vsaj enkrat v letu pogostiti domače z gobami.

—«»—

Ne prestopajte meje 10-kilometrskega pasu!

Pristojni krogi v Gorici so sporočili, da se nekateri lastniki propustnic okoriščajo in uhajajo iz desetkilometrskega pasu ter nadaljujejo v nasprotju z določili videmskega sporazuma od leta 1955 pot v notranjost ene ali druge države. Za osebe, ki bodo prestopile mejo desetkilometrskega pasu, je predvidena kazen od 3 do 12 mesecev zapora in od 16.000 do 48.000 lir globe. Dalje je dejanje kršitev določil videmskega sporazuma in izognitev plačila pristojbine za potni list.

—«»—

Prometna nezgoda na Oslavju

Do trčenja vozil je prišlo po krivdi obeh vozačev

Ko so se včeraj dopoldne ob 11.30 trije mladeniči iz Pierisa vračali z Oslavja, kjer so si ogledali okostnico, je eden izmed njih in sicer 17-letni Paolo Zorzetti na ovinku pri stavbi št. 14 trčil v motocikel, ki je vozil proti Oslavju. Na motociklu je bil 26-letni Vladislav Fiegelj z Oslavja 6, ki je najbrž prepozno opazil mladega kolesarja. Vozili sta trčili in mladeniča sta se prevrnila z njima vred, vendar sta ostala nepoškodovana. Cestna policija, je ugotovila, da sta oba vozila preveč na desni strani in tako po lastni krivdi zakrivila nesrečo, ki pa se je srečno končala, Stroške za popravilo vozil, ki sta prejeli nekaj udarcev, bosta sama poravnala.

—«»—

— KINO —

VERDI. 17.00: «Onkraj Mombase», C. Wilde, D. Reed, v cinemascopu in technicolorju.
VITTORIA. 17.00: «Zlata cesta».
CENTRALE. 17.00: «Njegov angel varuh», L. Ball, J. Mason, v metroscopu in v barvah.
MODERNO. 17.00: «Svinčeni dež».
POLETNI KINO. 21.00: «Minirano mesto», Rory Colhourn.

Seja uprav. odbora CAFO v Gradiški

Predvčerajšnjim se je pod predsedstvom pokrajinskega svetovalca Bressana sestal upravni odbor vzhodno - furlanskega vodovoda (CAFO). Na seji so razpravljali o novih vodovodih v kmečkih predelih Romansa, Gradiške, Farre in Mariana. Ta dela bodo stala CAFO skupno 27 milijonov lir, vendar pa bo 75 odstotkov stroškov krila država. Nato so odobrili še izdatek 49 milijonov lir za napeljavo vodovoda v središča Moše, Caprive in Mariana.

—«»—

Državna knjižnica zaprta do 19. avgusta

Zaradi poletnih počitnic so včeraj zaprli državno knjižnico v Ul. Mamelli. Knjižnica bo zaprta do 19. avgusta; izposojanje knjig se bo vršilo vsak delavnik od 10. ure do 11.30.

Čas počitnic je tu!

Goričani gredo najrajši v Karnijo ali v Trento, kjer so cene dokaj znosne - Največji del meščanov pa se zadovolji z vsakdanjim obiskom Sesljana ali Devina

Čeprav je vreme zadnje dni precej muhasto, vendar ni preprečilo velikemu delu Goričanov, da so včeraj zapustilo mesto in odšli na krajši ali daljši dopust.

Mnogi so odpotovali z vlakom v Karnijo, kjer pravijo, da cene niso tako visoke, kakor drugod v hribih. Drugi zopet so odšli k morju; največ v Gradež, ki je poleti tako rekoč druga Gorica. Seveda celodnevno bivanje s prenočiščem v Karniji ali Gradežu ni za povprečnega Goričana, ki ima recimo na hrbtu veččlansko družino, zato so mnogi letos izkoristili obmejne propustnice in odšli v gorska letovišča v Trento in v Kanalsko dolino, kjer je 1.000 din dnevno že dovolj za izdatno hrano in dobro prenočišče. Drugi so jo zopet mahnili k sorodnikom onkraj meje, tisti spet, ki teh nimajo pa se kot med vojno zadovoljijo z jutranjim odhodom v Sesljan, Devin ali drugo manjše kopališče, kjer prebijejo ves dan

Včeraj je bil tudi mednarodni blok pri Rdeči hiši ves dan natrpan z avtomobili, ki so prihajali in odhajali v Jugoslavijo; predvsem je bilo opaziti mnogo avtomobilov z Dunaja, pa tudi iz Nemčije in Francije.

—«»—

Vpisovanje v goriški Dijaški dom

Dijaška Matica v Gorici obvešča dijakinje in dijake, ki nameravajo v prihodnjem šolskem letu 1957-1958 prositi za sprejem v Dijaški dom, da morajo vložiti prošnje za ta sprejem do 31. avgusta.

Prosilci naj natančno in vestno izpolnijo obrazec, ki ga dobe od 15. avgusta dalje v dopoldanskih urah v Dijaškem domu. Prošnji je treba priložiti rojstni list, družinski list (na navadnem papirju), zadnje šolsko spričevalo in zadnje vzgojno (za bivše gojence). Prošnjo naj podpišejo starši ali pa skrbniki.

Najboljši evropski kolesarji na svet. prvenstvu v Belgiji

Seznami udeležencev iz Španije, Belgije, Francije, Luksemburga in Švice

Za svetovno kolesarsko prvenstvo, ki se bo začelo v prihodnjih dneh v Belgiji, so skoraj vse države (Italija je bila med prvimi) že določile svoje reprezentance in kot je razvidno iz sprotij objavljanih seznamov, se bo letos zbrala v Belgiji res vsa svetovna (praktično evropska) elita profesionalnih in amaterskih kolesarjev, ki se bodo borili na dirkališčih in cestnih progah.

K seznamom, ki smo jih objavili že doslej, dodajamo še naslednje:

* * *

MADRID, 1. — Španska kolesarska zveza je določila naslednje kolesarje:

Srednje proge: brate Guillermo in Timoner.

Profesionalci za cestno dirko: Ferraz, Lorono, Bover. Ostali bodo določeni po posvetovanju z zdravnikom.

* * *

BRUSELJ, 1. — Belgijsko moštvo za cestno dirko profesionalcev bodo sestavljali: Van Steenbergen, Vlaeyen, Brankart, De Bruyne, Derycke, Impanis, Janssens, Scheppens, Van Aerde, Van Looy, Van Daele in Verplaetse.

* * *

PARIZ, 1. — Dokončen seznam francoskih udeležencev je naslednji:

Profesionalci: cestna dirka: Hout, Anquetil, L. Bobet, Darrigade, Dupont, Forestier, Gauthier in Rohrbach. Rezerve: Stablinski, Privat, Mahé, Geminiani.

Zasledovalna vožnja: Riviere in Bouvet.

Hitrostna vožnja: Gaignard, Bellenger, Gerard.

Srednje proge: Godeau, Bouvard.

Amaterji: cestna dirka: Boudon, Gerym, Le Menn, Nastrotto, Dourdin in Claud. Rezerve: Viot, Le Baube, Pavard, Andre.

Hitrostna vožnja: Rousseau in Gruvhet.

Zasledovalna vožnja: Gaudrillet in Lahaye. Rezerva: Bianchi.

* * *

LUKSEMBURG, 1. — Luksemburško zvezo bodo zastopali:

Profesionalci: cestna dirka: Gaul, Erzner, Schmitz in Kemp.

Zasledovalna vožnja: Gille.

Amaterji: cestna dirka: Kramp, Dumont, Jebluck, Sins, Schreiber in Grisius. Rezervi: Ney in Gindt.

* * *

ZUERICH, 1. — V zadnji dirki za državno prvenstvo na srednjih progah, ki je bila včeraj na 100 km dolgi progi, je zmagal Walter Bucher s povprečno hitrostjo 52.382 km. Drugi je bil Hugo Koblet.

Švicarsko moštvo za dirkališčne discipline bodo sestavljali:

Profesionalci: hitrostna vožnja: Armin Von Bueren, Pfenninger. Tretji predstavnik bo izbran med Suterjem, Tiefenthalerjem in Plattnerjem.

Zasledovalna vožnja: Strehler, Wirth. Rezerva: Schweitzer.

Amaterji: hitrostna vožnja: Gassner, Meier in Rechsteiner.

Zasledovalna vožnja: Maurer in Mossiere.

Srednje proge: Bucher in Koblet. Rezerva: Mueller.

Umetno kolesarstvo: Arnold Tschopp in Neini Rohner.

«Cikložoga»: Walter Gebs in Ottavio Zollet. Rezerva: Daetwyler.

Športni dnevnik

BOKS

Popravljena lestvica boksarskih prvakov

NEW YORK, 1. — Popravljena lestvica boksarskih prvakov, ki jo je objavil «National Boxing Association» po borbah v juliju:

Težka kat.: Prvak Lloyd Patterson.
Srednjetežka kat.: Prvak Archie Moore, 7. Calzavara (It.), 8. Hecht (Nem.).
Srednja kat.: Prvak Ray Robinson, 1. Gene Fullmer, 2. Charles Humez (Fr.).
Welters kat.: Prvak Carmen Basilio, 1. Tony Demarco, 2. Isaac Logart (Kuba).
Lahka kat.: Prvak Joe Brown, 1. Kenny Lane, 2. Duilio Loi (It.), 3. Ralph Dupas, 4. Cisco Andrade, 5. Orlando Zulueta (Kuba), 8. Paolo Rosi (It.).
Peresna kat.: Prvak Hogan Kid Bassey (Nigerija), 1. Cherif Hamia (Fr.), 2. Miguel Berrios (Portoriko).
Petelinja kat.: Prvak Raul Macias (Meh.), 1. Alphonse Halimi (Fr.), 2. Mario D'Agata (It.), 3. Leo Espinosan (Fil.), 4. Dommy Ursua (Fil.).
Mušja kat.: Prvak Pasqual Perez (Arg), 1. Young Martin (Šp.), 2. Nitoshi Misako (Jap.), 3. Aristide Pozzali (It.), 4. Memo Diez (Meh.), 5. Robert Pollazon (Fr.).

* * *

MIAMI, 1. — Bivši svetovni prvak srednje kategorije Kid Gavilan je premagal po točkah Mehikanca Gasparja Ortego, tretjega izzivalca za svetovni naslov.

* * *

NEW YORK, 1. — Svetovni prvak srednje kategorije Ray Sugar Robinson in njegov uradni izzivalec Carmen Basilio sta včeraj podpisala pogodbo za dvoboj v 15 rundah, ki bo 23. septembra na «Yankee Stadionu» v New Yorku in ki bo veljal za svetovno prvenstvo.

ATLETIKA

BRUSELJ, 1. — Od 7. do 18. avgusta bo v Bruslju lahkoatletsko prvenstvo v vojaškem peteroboju. Prijavljenih je 14 držav: Belgija, Kanada, Norveška, Holandska, Egipt, Portugalska, Sirija, Turčija, ZDA, Francija, Brazilija, Iran, Švedska in Italija.

* * *

OSLO, 1. — Prvi dan mednarodnega lahkoatletskega mitinga v Oslu je Belgijec Roger Moens zmagal v teku na 800 m s časom 1'46" pred Courtneyem (ZDA) 1'46"2 in Derekom Johnssonom 1'46"9. Leta 1955 je Moens na istem stadionu dosegel svetovni rekord na 800 m s časom 1'45"7.

Tretji dan mladinskih športnih iger

Miller, Lešek in Lorger včeraj uspešni v Moskvi

V boksu Spinetti izločil Mitroviča - Nov sovjetski rekord v plavanju na 100 m prosto - Prvi start kolesarjev

MOSKVA, 1. — Tudi tretjega dne mladinskih mednarodnih prijateljskih športnih iger v Moskvi so bili doseženi odlični rezultati tako v atletiki kot še posebno v plavanju, kjer je Rus Sorokin izboljšal državni rekord in rekord iger na 100 m prosto. V atletiki so danes tekmovali tudi trije Jugoslovani, od katerih je bil najuspešnejši skakalec v daljino mladi Branko Miller, ki se je v močni konkurenci uvrstil na tretje mesto. V skoku s palico je bil Lešek peti z zelo dobrim rezultatom, Lorgar pa je v predtekih na 110 m z ovirami dosegel najboljši čas in se kvalificiral za finale.

Prvikrat so se danes pojavili na startu tudi kolesarji, v košarki in vaterpolu pa so dokončali tretje kolo.

Lahkoatletika

Daljina:
1. Grabowski (Polj.) 7,46
2. Tiene (SZ) 7,43
3. Miller (Jug.) 7,25

Uspeh Millerja je toliko večji, ker je pustil za seboj vrsto tekmovalcev, ki so letos dosegli že večje daljave.

Palica:
1. Černoboj (SZ) 4.50
2. Bulatov (SZ) 4.40
3. Breissger (Vzh. Nem.) 4,40
4. Važny (Pol.) 4,30
5. Lešek (Jug.) 4.30

Borba v tej disciplini je bila zelo ostra. Od 14 tekmovalcev jih je 9 preskočilo višino 4,10, 7 pa višino 4,20. V nadaljevanju je Lešek sigurno preskočil višino 4,30.

110 m z ovirami:
1. sku.: 1. Veselski (ČSR) 14,7, 2. Baburov (Bol.) 14,7, 3. Mihajlov (SZ) 14,7 itd.
2. skup.: 1. Lorger (Jug.) 14,5, 2 Stoljarov (SZ) 14,8, 3. Petrov (SZ) 14,8, itd.

Prvi trije iz vsake skupine so se kvalificirali za finale.

Štafeta 4x100 m:
1. SZ 40"2
2. Poljska 40"8

80 m z ovirami (ženske)
1. Elisejeva (SZ) 10"8
2. Keller (Vzh. Nem.) 10"8

Boks

Mušja kat. (četrtfinale): Zassouhime (SZ) premagal olimpijskega prvaka Berndta (Nem.) p. t., Kim Yen Ho (Koreja) premagal Passamontija (It.) p. t., Ovaljsko (Polj.) premagal Mondrianda (Rom.) p. t, Spinetti (It) premagal Mitroviča (Jug.) p. t., Dobrescu (Rom.) premagal Paljiča (Jug.) p. t.

Srednja kat. (četrtfinale): Feovanov (SZ) premagal Sangarea (Fr.) p. t., Mousta (Eg.) premagal Bergardta (Šved.) p. t., Topousov (Bol) premagal Malmikoskia (Fin.) p. t., Dudzink (Polj.) se je kvalificiral brez nasprotnika.

Rokoborba

V welters kategoriji je Horvat (Jug.) premagal Avstrijca Stojala, v mušji kat. pa je Vukova (Jug.) premagal Romun Sabot.

Kolesarstvo

1 km s stoječim startom: 1. Boris Romanov 1'10" 3, 2. Vargaškine (SZ) 1'10"8, 3. Sovastine (SZ) 1'11"6.

Plavanje

100 m prosto finale (moški): 1. Sorokine (SZ) 57"1 (nov rekord SZ in nov rekord iger), 2. Ling Ching Cho (Kit.) 58"1, 3. Nikolajev (SZ) 58"2, 4. Zavertanny (SZ) 58"6.

Veslanje

Četverec s krmarjem (proga 1 km): 1. SZ 3'24"8, 2. Romunija 3'25"6, 3. Finska 3'35"4.

Košarka

3. kolo: Francija - Filipini 63:41, Brazilija-Kitajska 56:32, Egipt - Tunis 95:69, Sirija - Švica 62:53, Belgija - Anglija 80:36.

Vaterpolo

3. kolo: Vzh. Nemčija-Škotska 5:3, Madžarska - Bolgarija 16:0, ČSR - Belgija 6:0.

Odbojka

Sev. Koreja - Belgija 3:0, Bolgarija - Avstrija 3:0, Albanija - Mongolija 3:0.

TENIS

Polfinalne borbe za pokal «Galea»

VICHY, 1. — Po prvem dnevu borb v polfinalu teniškega tekmovanja za pokal Galea vodi Španija proti Jugoslaviji s 3:0, Italija in Nemčija pa sta zabeležila vsaka po eno zmago in je stanje 1:1.

Italija - Nemčija

Bunkert (Nem.) - Bonetti (It.) 4:6, 6:2, 6:3
Morelli (It.)-Ecklebe (Nem.) 6:4, 6:3

Spanija Jugoslavija

Gimeno (Šp.) - Jelič (Jug.) 6:0, 6:0
Santana (Šp.) - Jovanović (Jug.) 6:4, 6:2.
Gimeno-Arilla (Šp.) - Jelič-Jovanović (Jug.) 6:2, 6:2, 6:1.

—«»—

Z vodnimi smučkami čez Rokavski preliv

CALAIS, 1. — Holandec Gerard Kuiters je danes «presmučal» Rokavski preliv od Calaisa do Doverja in nazaj z vodnimi smučmi, privezanimi za motorni čoln, ki ga je pilotiral njegov rojak Van Werck. Za pot od Calaisa do Doverja (21 milj) je porabil 84 minut, za povratek pa je znatno več, ker je pilot motornega čolna zgrešil smer in namesto v Calais privozil v Wimereux, kjer najprej pokvaril motor nato pa povrhu se pretrgala jeklena vrv na katero je bil navezan Kuiters.

MILANO, 1. — Z letalom so danes odpotovali iz Milana v Glasgow italijanski plavalci in plavalke za dvoboj z Veliko Britanijo.

NOGOMET

Pandolfini, Robbiati Bearzot k Triestini?

MILANO, 1. — Iz dobro obveščenih krogov se je izvedelo, da so v teku pogajanja med Interjem in Triestino, ki naj bi privedla do preselitve Pandolfinija, Bearzota in Robbiatija k Triestini. Pogajanja naj bi se zaključila v bližnji prihodnosti, vsekakor pa najkasneje do 8. avg.

* * *

BUDIMPEŠTA, 1. — Namesto odstopnika, trenerja madžarske nogometne reprezentance Martina Bukovija, je madžarska nogometna zveza sestavila štiričlansko trenersko komisijo, ki jo sestavljajo: Martin Bukovi, Karolyi Soss, Lajos Baroty in Arpad Csanadi, trenerji MTK, Honveda, Vasasa in Ferencsvarosa.

* * *

RIO DE JANEIRO, 1. — Španski klub Valencia je ponudil Botafogu iz Rio De Janeira 7 milijonov cruzeirosov (okrog 63 milijonov lir) za igralca Dida, ki velja za najboljšega brazilskega napadalca.

VATERPOLO

CATANIA, 1. — 10. in 11. t. m. bo v Siracusi in Cataniji mednarodni turnir v vaterpolu v priredbi klubov «Cus Jonica» iz Catanie in «Ortiga» iz Siracuse. Na turnirju bo sodelovala tudi reprezentanca Malte in jugoslovanski prvak «Jadran».

211 km od Lugana do Lugana

Sabbadin zmagal z naskokom v dirki po kantonu Ticino

Znaten zaostanek Baldinija in še nekaterih drugih kandidatov za svetovno prvenstvo

LUGANO, 1. — Alfredo Sabbadin, mnogo obetajoči italijanski kolesar, ki se je izkazal že na kolesarski dirki po Italiji z zmago v najtežji etapi čez Campo dei Fiori, je prepričevalno zmagal v IX. kolesarski dirki po kantonu Ticino in še enkrat potrdil, da mu je povsem zasluženo odmerjeno mesto v državnem moštvu za svetovno prvenstvo.

V odsotnosti že prijavljenih Gaula, Van Looya, Schilla in Schweizerja je startalo v Lugano 71 kolesarjev. 211 km dolga proga je bila posejana s številnimi vzpetinami, med katerimi so bile posebno ostre one na Monte Ceneri (v oba smereh), na La Mosso, Carono in Castelrosso. Selekcija med dirkači je bila tako velika predvsem zaradi teh vrhov in pa tudi zaradi silne pripeke, ki je spremljala kolesarje skoraj vso pot.

Prvi poskus pobega so takoj po startu izvedli Švicarja Hollenstein in Schellemberg, Belgijec Keteleer in Italijan Maule. V popolni medsebojni slogi je ta kvartet diktiral oster tempo in imel kmalu znatno prednost pred glavnino. Pri Locarnu je Schellemberg zaostal zaradi počene zračnice, Keteleer in Maule pa sta to okolnost izkoristila, močno potegnila in pustila za seboj tudi ostalega Švicarja.

Ob drugem prehodu čez Monte Ceneri sta imela ubežnika 2'20" naskoka pred Hollensteinom in 2'30" pred glavnino, v kateri so bili vsi najboljši razen Baldinija in Carlesija, ki sta zaostajala za 2'55" in Clericija ter Fantinija, katerih zaostanek je znašal 3'30".

V spustu proti Luganu je prišlo do združitve posameznih skupinic, na katere se je razdrobila glavnina v vzponu. Keteleer in Maule pa sta še vedno vodila z znatno prednostjo.

V začetku napada na La Mosso sta se od glavnine odcepila Sabbadin in Coletto, katerima so se nekoliko kasneje pridružili še Avstrijec Christian, Belgijec Heywaert in Švicar Vaucher. Naskok vodečih je medtem začel pojemati. Pri Chiassu se je Keteleer otresel Mauleta, ki je začel kazati znake utrujenosti, toda tudi Keteleer ni bil več pri močeh in Sabbadin in Coletto sta ga kmalu dosegla.

Na vzpetinah na Col di Carona je Keteleer sprožil svoj zadnji napad, na katerega pa je takoj reagiral Sabbadin, ki ki je Keteleerja najprej dohitel nato pa na vrhu tudi prehitel. Vrstni red prehodov na vrhu je bil naslednji: prvi Sabbadin 18" pred Keteleerjem in 1'30" pred Colettom, z večjimi zaostanki pa so sledili ostali.

Sabbadin je v spustu še povečal svojo prednost in prišel v Lugano popolnoma sam, starega Keteleerja pa sta do cilja prehitela še Barale Ger. in Adriaenssens.

Sabbadin je zmagal avtoritativno, pri čemer je prišla posebno do izraza njegova borbenost in njegova vsestranost cestnega kolesarja, ki se še posebno dobro znajde na težkih progah. Prav zaradi tega predstavlja Sabbadin veliko nado italijanskega kolesarstva ne samo za svetovno prvenstvo, temveč predvsem za bližnjo bodočnost.

VRSTNI RED NA CILJU:

1. Sabbadin Alfredo (It.), ki je prevozil 211 km v 5 urah 48'22"; 2. Barale Germano (It.) z zaostankom 1'10"; 3. Adriaenssens (Bel.) isti čas; 4. Keteleer (Bel.) 2'30"; 5. Christian (Avstr.) isti čas; 6. Moser (It.) 3'10"; 7. Coletto (It.) 4'37"; 8. De Gasperi (It.) 5'30"; 9. Ciancola (It.) 8'39"; 10. Baldini (It.), 11. Cermain (Bel.). 12. Debruyne (Bel.), 13. Fornara (It.), 14. Cainero (It.), 15. Barale (It.), 16. Conterno (It.), 17. Nicolo (It.), vsi s časom Ciancole; 18. Graf (Sv.) 11'13"; 19. Boni (It.) 11'30", 20. Rossello (It.) isti čas; 21. Gabelli (It.) isti čas; 22. Albani (It.) 12'28"; 23. Massocco (It.) isti čas; 24. Tessari (It.) isti čas; 25. Carizzoni (It.) 14'37"; 26. Heyveart (Bel.) 14'49"; 27. Nascimbene (It.) isti čas; 28. Umidio (It.) isti čas; 29. Bagnara (It.) 15'27"; 30. Giudici (It.) isti čas.

KOLESARSTVO

VARESE, 1. — Za kolesarsko dirko «Tre valli Varesine», ki bo 7. avgusta, so se prijavili poleg ostalih tudi trije člani francoskega moštva za svetovno prvenstvo v Warenu: Louison Bobet, Raffaele Geminiani in Bernard Gauthier. Prijavo je poslalo tudi moštvo Faema s kolesarji: Rik Van Looy, Germain Derycke, Josef Schils, Leon Van Daele, Giacomo Ximi, Giovanni Metra, Silvano Ciampi in Cesare Giradini.

Vseh do sedaj prijavljenih kolesarjev je 55, rok za prijave pa se zaključuje v nedeljo 4. t. m.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Fiska Tiskarska zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 2. t. m.
„Zelena leta“
sentimentalni film

Kino na Opčinah
predvaja danes 2. avgusta barvni film:
BOJNA ZASTAVA

LOJZ KRAIGHER

KONTROLOR ŠKROBAR

Roman 17.

Nato pa je izbruhnilo še hujše pijančevanje. Posegar me je že tako tikal, moral sem torej piti bratovščino z njim. Ravno tako sem se pobratil z davkarjem in Sormannom; Opluštil je bil k sreči preveč pijan; Istra pa bi se nikdar ne bil podal z mano in jaz sem mu bil prav hvaležen za to.

Ko smo odhajali, se mi je še toliko zbistrilo v glavi, da sem za trenutek zaostal pri Filipini, jo objel okrog pasu in iskal njenih ust:

«Filipina! Ali ste hudi name?»

Ona pa je obrnila glavo v stran in se branila z roko; vendar se mi zdi, da se je z oprsjem pritisnila k meni. Nekaj je hotela ziniti, z naglim pogledom je ošinila mojo vrtnico, pa se odmaknila od mene in mi pustila samo roke:

«Zakaj bi bila huda? Ali imam kako pravico do tega?»

«Tudi vzroka nimate, Filipina!»

A že je pridrsal Iskra nazaj po veži:

«Meni se zdi, da sem tudi nekaj pozabil.»

Filipina mi hitro stisne roko in me pogleda svetlo:

«Lahko noč! — Pojdite že, saj vidite!» Nalahko me porine skozi vrata in ugasne luč za mano.

S težko glavo sem se zbudil drugo jutro. Oči so me zabolele, ko sem jih odprl, in v prsih me je stisnilo: O, ta sramota včeraj! V duhu sem zagledal pred seboj davkarja s tistim mastnim, gladko obritim obrazom. Roke si mane in mežika zadovoljno, pa si pogladi in obliže svoje sive, v spodnji polovici rumene brke:

«Tega že imamo. Hop!» In ploskne z rokama, režeč se s črnimi zobmi.

Čez njegova pleča pa škili vame iz očesnih kotičkov zaničljivi posmeh Posegarjev:

«Zdaj smo izčistili zrak v uradu.»

S pestmi si pomanem ščemeče oči in se zleknem in pretegnem bolestno. Morda me ne bi toliko pekla stvar sama na sebi, kakor ta posmeh.

Sramotna je strahopetnost, s katero rajši prenašaš, da te imajo za svojega, kakor da bi hotel odločno izjaviti, kaj da si in kaj da nisi. Narodna zavest pač strašno globoko korenini v slovenskem uradniku! Uboga zavest! Pa če si sam gospod davčni kontrolor, pred biričem se sramuješ pokazati, da si Slovenec in nasprotnik nemškutarstva. Oni so ponosni na svoje prepričanje in si domišljajo, da bi moral biti vsakdo hvaležen, če ga sprejmejo medse. In ti spoštuješ ta ponos in to domišljavost, pa rajši zatajiš svojo zavednost in se narediš brezbrižnega, ko da ti nič ni za narod in za jezik in za suženjstvo obeh. Lepa zavednost!

Gospodinja je prišla in se vstopila pred posteljo. Z rokama v bokih, s pismom, skritim v levici, s čemernostjo na licih in sovražnostjo v očeh. Prestrašim se in jo primem za predpasnik:

«Kaj sem pa vam storil žalega?»

Gleda me preteče in preiskujoče, pa se končno vseeno nasmehne, kratko in prisiljeno:

«Kje ste bili včeraj?»

«Zakaj?»

«Saj sem že slišala... Da vas ni sram — začenjati s tako staro škatlo!?»

Torej tudi ljubosumnost! Prvi trenutek sem bil pomislil na Miliko; ampak «stara škatla» se more nanašati samo na Filipino.

«Kaj pa že zopet govore?»

«Ali niste ostali pri nji?»

«Saj smo vendar odhajali vsi skupaj!»

«A vi ste se vrnili, grešnik stari!»

Vzdignem se in spustim noge iz postelje.

«Nič se nisem vrnil. To ni res!»

Zamislim se in zagledam v tla... A Berta se zasmeje in me udari po plečih:

«O, razuzdanca grdega! Zdaj mu je žal, da se ni vrnil... Ali vam ni prišlo na misel, da se je treba vrniti? Vsi so prepričani, da ste se bili vrnili.»

«Kakšno pismo imate tu?»

Pomoli mi je z nasmehom in sede radovedna poleg mene. Sredi prve strani je stalo veliko vprašanje. Drugače — nobene besedice, nobenega podpisa.

Ona se zasmeje:

«Ta vaša Fanika je duhovita! Ali ji niste nič odgovorili?»

«Saj ji tudi ne bom.»

Srdito zmečkam pismo in je vržem v kot. Sežem po obleki in se hočem napraviti; pa se v hipu premislim in se obrnem proti gospodinji — z dvignjenimi pestmi in grozečimi očmi:

«Preklete babe! Da bi vas vse skupaj...»

Ona zbeži smejoč se in mi še zavpije pri na pol odprtih vratih:

«Pa pri Miliki več sreče!»

«Da bi jo vrag...»

Čevelj zleti v vrata. Zunaj se oddalji glasen, nekoliko razžaljen smeh.

Na binkoštno nedeljo pa sem jo vseeno mahnil z Bratkom proti Sv. Ambrožu. Hitro po obedu sva se odpravila, čeprav se je Bratko v začetku nekaj kujal.

«Ni mi do hoje. Predaleč je.»

«Dobro, grem pa sam.»

Stopim dva koraka, pa se obrnem in se mu nasmejem premeteno:

«Tam se potem tako še vidiva!»

Zdaj se je zganil, ko je spoznal, da sem ga bil izpregledal. A ostal je čemeren in nezaupen, hodil počasi in ves čas premišljeval, kako bi me zvodil.

Sredi pota do Marije Pomočnice v Gradišču — občina je raztresena po holmih zadaj — stoji samotna krčma, ki me dotlej še ni bila zamikala, ker ni bilo nobenega življenja krog nje. Bratko se ustavi:

«Tu imajo dobro kapljico.»

Pogledam malomarno in zamahnem z roko:

«Nisem žejen.»

A čez nekaj korakov se Bratko zopet ustavi:

«Saj mora biti že doma! Ali še nisi videl Tilike? Lepa deklina!»

Obrnem se na pol in res zapazim mladenko, ki je gledala za nama in je zdaj hitro zopet smuknila za vrata. Kretnja je bila tako srčkana, obrazek zal in cvetoč, lasje pa so se bili naravnost zableščali v zlatu in bakru.

«Pa se oglasiva za hip!»

Nekoliko zasopla je stala sredi sobe, s prestrašenim smehljajem krog na pol odprtih ust in dvigala v zadregi komolce, ne vedoč, kam bi skrila roke. Stisnem ji bele prstiče ter se ji predstavim. Ona pa zlekne hrbet v dekliški sramežljivosti in klekne poredno:

«Me veseli!» se zasmeje zvonko in skrije usta za levico.

Njene oblike so polne in prožne, rdečica na licih nekoliko modrikasta in morda ne posebno zdrava, a sočna in zapeljiva kakor zrela breskev.

Na klopi ob veliki kmetiški lončeni peči sedi starec v škornjih, naslonjen na palico, z obritim, nagubanim obrazom in brezzobimi usti. Glava se mu trese, a oči so mu žive in bistre.

Bratko me predstavi:

«Gospod Šalamun — bivši načelnik okrajnega odbora.»

«Zdaj pa v pokoju, v pokoju,» meljejo čeljusti skoraj nerazumljivo. Ogleda me pozorno in me podrži za roko: «Slovenec? Slovenec? — Naš človek? — Ah, gospodje uradniki so bolj — liberalni, liberalni!»

Z roko nama pokaže za mizo in migne hčerki, da nama postreže. Od časa do časa me pogleda radovedno; rad bi mi še povedal katero, da se pohvali s svojo slavno preteklostjo; ker zdaj je samo še cerkveni ključar. Drugače pa sovraži slovenske naprednjake skoraj prav tako odkrito kot nemškutarje.

Tilika je srčkano dekle. Njen pogled je tako vdan in božajoč, njene ustnice tako tople, da komaj brzdam roko, ki mi koprneče sili vanjo,

(Nadaljevanje sledi)